Année 2 No.26 10 Septemvrie 1950

C H E M A R E A
(L ' A P P E L)

Motto:Ce n'est point l'audace que vous avez à vaincre,mais l'hypocrisie.
Saint Just

PARAIT TOUS LES DIX JOURS

Sediu:74,rue de la Glacière,Paris 13.Tel.-GOB 0457 Director: N.Stefănescu-Govora

R E G E L E C A R O L I S I C O N S T I T U T I A

3

In scrisoarea publicată in "Allgemeine Ausburger Zeitung" din 27 ianuarie 1870,regele Carol isi preciza astfel părerile asupra asezării constitutionale a României:"Acesti oameni cari si-au făcut educatia lor politică si socială in străinătate,uitând cu desăvârsire imprejurările lor,nu caută altceva decât a aplica aici ideile de care s'au adăpat acolo,imbrăcându-le in niste forme utopice,fără a cerceta dacă se potrivesc sau nu tării lor.Astfel,nefericita tară,care a fost totdeauna ingenunchiată sub jugul cel mai aspru,a trecut deodată si fără mijlocire de la un regim despotic la cea mai liberală Constitutie.După experienta făcută,cred că aceasta este o nenorocire,cu atât mai mare cu cât Românii nu se pot lăuda cu virtutile cetătenesti care se cer pentru o formă de Stat quasi-republicană".

Necontestat că o asemenea manifestare publică laun Domnitor este cu totul neobismuită si nu dovedeste o prea mare stimă pentru clasa politică conducătoare,dar in sine critica este justă,anticipând toata critica junimistă fată de ideologia politică si realizările generatiei de la 1848.Critica pe care o facea regele Carol era in cea mai pură traditie a clasicismului. Intr'adevăr,in indepărtata antichitate greacă exista o unanimă convingere că Constitutiile politice,legile nu pot să asigure durata si prosperitatea Statului dacă ele nu se reazimă pe moralitatea,spiritul religios si calitătile personale ale cetătenilor.De aceea calitatea oamenilor politici poate,adesea,să tină cumpănă imperfectiei institutiilor,dar calitatea institutiilor nu poate niciodată să suplinească imperfectia oamenilor.Entuziasmul generatiei de la 1848 a impus o politică pur a priori,nu ținut seamă de realităti,de antecedentele istorice si de faza desvoltării social-economice a poporului român.

Noul Domnitor se adapta greu climatului politic,spiritului de frondă al oamenilor politici,complicatelor intrigi,lipsei de convingeri,goanei nebune după plăceri;tot desfrâul mostenitdin epoca fanariotă cu prefăcătoriile rafinate îi apărea ostil.Nu se simtea bine si putin a lipsit ca noul Domnitor să abdice,părăsind o lume in contrast asa de isbitor cu spiritul,cu conceptia lui despre ordinea morală a unei societăti.

In toamna anului 1870,Napoleon al III-a a capitulat;in tară au avut loc manifestări ostile iar consulul Prusiei la Bucuresti a cunoscut explozia sentimentului popular pentru Franta si de ostilitate fată de Prusia invingatoare.Se explică deci hotărârea Domnitorului Carol de a părăsi România in care totul îi părea neprietenos.Dincolo de reactiunile afective inerente unui anevoios proces de adaptare,pentru a intelege atitudinea lui fată de Constitutie, este necesar să cunoastem formatia intelectuală a Domnitorului.Fire studioasă-si asa a rămas toată viata-tânărul Print german a crescut in atmosfera spirituală a Germaniei dintre anii 1840 si 1866.Avea 27 de ani când a fost ales Domn,deci complect format ca personalitate.Constitutia pe care jurase proclama drepturile publice inscrise in "Declaratia drepturilor omului si cetăteanului" din 26 august 1789,asa dar o Constitutie inspirată direct din marea revolutie francéză.

Ori,toată doctrina monarhică germană,toată conceptia despre Stat in care se formase era in contrazicere fundamentală cu filozofia politică a liberalismului francez al cărui strălucit reprezentant fusese Benjamin Constant.Doctrina traditională a monarhiei franceze(reprezentată prin Burboni) considera ca baza a suveranitătii voința regelui de drept divin,opusă deci teoriei revolutionare care situa suveranitatea în voință poporului.

Când Ludovic al XV-a a fost nevoit să dee ordonanta din decembrie 1770 pentru a frânge opoziția parlamentară(nu avea nimic comun cu parlamentul,emanatie a spiritului revolutiei franceze a tinut să definească energic pozitia monarhiei si principiile neclintite ale ei:"Spiritul sistemului,așa de nesigur in principiile lui pe cât de indrăznet in intreprinderile lui,a hazardat maxime necunoscute până azi...Parlamentele noastre s'au intitulat reprezentante ale natiunii,interprete necesare ale vointelor publice ale regilor...Noi nu detinem Coroana noastră decât de la Dumnezeu si dreptul de a face legi ne apartine fără să-l impărtim si fără nici o atârnare".Este o profesie de credinta a monarhiei de drept divin neted formulată.

Constitutia restaurației reprezentă un compromis constitutional intre rege si popor.Asa numitii doctrinari(Royer Collard,Victor Cousin si Guizot) au căutat să dee o nouă legitimare suveranitătii,afirmând că autoritatea supremă a Statului isi află origina in ratiune si in principiile abstracte ale justitiei,deci suveranitatea se situiază deasupra tuturor titularilor umani.Suveranitatea natiunii este compatibilă,in acelas timp,si cu drepturile regelui si cu cele ale poporului,respingând,in chip egal,autoritatea exclusivă a unuia sau a celuilalt.Royer Collard,apreciat ca sef al doctrinarilor considera libertatea individuală si fundamentul etic al Statului ca indispensabile pentru orice echilibru al intereselor inlăuntrul Statului;in acelas timp ele fiind opuse categoric oricărei concepții absolute a autoritătii.In acelas spirit isi desvolta teoria suveranitătii ratiunii Victor Cousin(Cours d'histoire de la philosophie morale au dix-huitième siècle);Victor Cousin considera suveranitatea ca un drept absolut care nu se poate intemeia pe forta sau pe vointa generală ci pe ratiune.Oamenii,fiind prin natura lor supusi greselilor,nu pot să ajungă la ratiunea supremă si absolută,de aceea nici regele si nici poporul nu pot sa aspire la exercitarea suveranitătii absolute.

Mai politic,Guizot in cele două lucrări "Du Gouvernement représentatif" (1816) si "Du Gouvernement de France depuis la Restauration et le ministere actuel" (1821) defineste teoria constitutională opusă in acelas timp suveranitătii de drept divin ca si doctrinii vointii generale,afirmând că numai ratiunea si ideea de justitie poate da o baza adecvată puterii absolute a Statului.Criticând doctrina vointii supreme si absolute,fie că derivă din individ,fie că derivă din masse,arată că conceptia suveranitătii așa cum apare in Hobbes,Bodin sau Rousseau duce in chip fatal la tiranie dacă autoritatea politică nu derivă din adevărul abstract ci din vointa umană.Pentru Guizot,orice guvern care atribuie puterea suveranitătii absolute oamenilor este despotic,de aici necesitatea limitării si restrângerii autoritătii fiecărui organ printr'un sistem de frâne si echilibru de puteri.Puterea cuprinde un adevărat pericol pentru pacea socială când este legată exclusiv de rege sau exclusiv de popor,de aceea este necesar să se mentină un echilibru stabil intre cele două.Guvernul reprezentativ satisfăcea aceste exigente.

Benjamin Constant,teoreticianul liberalismului(Principes politiques 1815) si (Reflexions sur les Constitutions et les garanties,1818) considera Restauratia ca o simplă etapă de la monarhie la republică.Fără să accepte autoritatea nemărginită a poporului,sustine suveranitatea poporului,deoarece vointa generală este superioară vointii individuale.Si Benjamin Constant sustine că justitia este adevarata suverana,jurisdictia guvernului terminându-se acolo unde incepe libertatea indivizilor.Exercitarea puterii suverane era supusă controlului opiniei publice,iar sistemul frânelor si al echilibrului de puteri-ca si la Guizot-limitau organele guvernului.In concepția lui Benjamin Constant,regele constituie o putere neutră care are misiunea de a apăra echilibrul guvernamental,Revolutia din 1830 sfărâma pactul constitutional din 1814.Poporul organizat politic este suveran,dar autoritatea lui nu este nelimitată,căci nu poate actiona decât inlăuntrul unor limite constitutionale si in loc de vointa poporului se proclamă suveranitatea ratiunii natiei.Era ultima sforțare de a frâna afirmarea integrală a democrației ale cărei origini ideologice se situau in principiile revolutiei franceze.Revolutia din 1848, restaurând suveranitatea poporului lichidează ultimele resturi ale monarhiei pe care Louis Philippe se străduise să le impace cu principiile revolutiei franceze.Statul devenea personalitatea juridică a natiunii.

Cum evoluau ideile politice in Germania de la revolutia franceză până la 1848?

Ar fi interesant-pentru a sublinia deosebirea fundamentala in ceeace priveste conceptia Statului-să se facă o paralelă intre ideile lui Benjamin Constant din "Principes politiques" si ideile lui Adam Müller din "Elemente der Staatskunst" apărută in 1810.Generația romantică(Schlegel,Schelling,Jean Paul,Tieck,Novalis) avea ca doctrinar politic pe Adam Müller,amicul lui Frederic von Gentz(traducatorul operii lui Burke "Reflexii asupra revolutiei din Franta" si prietenul de mai târziu al lui Metternich).Edmond Burke a exercitat asupră gândirii politice germane influenta unui antidot față de influenta ideilor revolutiei franceze.Marele om politic englez era un adversar hotărât al doctrinii contractului social al lui Rousseau,doctrină care, după el,transforma Statul intr'o creatie artificială.Pentru Burke,Statul este o entitate organică si biologică cu rădăcini infipte adanc in trecut,formând o strânsă comunitate a viilor cu ai mortii si cu generatiile viitoare,orice societate fiind un proces continuu de viată,trecutul trăind in traditii,in ambianta spirituală care conditionează formatia conceptiilor noilor ge-

eratii.Burke respinge conceptia drepturilor naturale care destramă comunitatea socială intr'un proces de individualizări a cărei finalizare este anarhia.Toate teoriile le subordona factorilor,valoarea idealurilor fiind verificate prin confruntarea lor cu realitatile.Politica este in functie de interese si oportunitate,de aceea găsea in Constitutia engleza expresia unei desvoltări naturale si incete,un regim de echilibru politic intre autoritate si libertate.

Criticile lui Burke făcute revolutiei franceze derivau din conceptia organică a societătii. Superstitia ideilor abstracte,tendinta de a sterge trecutul pentru a creia o lume nouă,elucubratiile confuze asupra drepturilor omului formulate de Rousseau,doctrina egalitatii,a suveranitatii poporului si a dreptului la revolutie,formează rând pe rând obiectul criticii pline de ironie si de bun simt al acestui initiator al reactiunii intelectuale contra ideologiei revolutionare.Faptul că cartea "Reflexii asupra revolutiei in Franta" a apărut in 1790 ii fixează valoarea acestei date in evolutia gândirii politice europene.H.Taine in "Les Origines de la France contemporaine" este influentat de critica acerbă a lui Burke.

Inegalitatea este un imperativ al naturii,obligatiile sunt tot atât de importante ca si drepturile si ele exercită dominatia asupra oamenilor,independent de consimtământul lor.Oamenii se nasc in cuprinsul Statului si sunt deci obligati să-i respecte autoritatea,iar Statul există mai mult pentru a satisface necesitătile noastre decât să garanteze drepturile noastre si pentru a realiza misiunea lui isi află justificarea in toate mijloacele care ii inlesnesc indeplinirea.Pornind de la acest punct de vedere,Burke afirmă că Statul nu este cum credeau revolutionarii francezi un concept abstract al natiunii,ci un produs al istoriei fiecărui popor,de aceea fiecare Stat are un spirit national deosebit incarnat in traditie,in istorie,iar toate sforțările care se indreaptă spre imitarea altor popoare sau la introducerea unor reforme bazate pe principii teoretice,sunt condamnate unei sigure neisbutiri.

Reactiunea impotriva ideilor revolutiei franceze s'a manifestat si in Franta,cel mai reprezentativ gânditor politic a fost Bonald care-cum a fost definit-"est venu faire la philosophie de l'homme social,de nous".Pentru Bonald individul este o abstractie fără realitate si Dreptul trebuie să-l caute in regatul himerelor:"Omul nu există decât pentru societate,societatea nul formează decât pentru ea".

Bonald nu era un izolat in această pozitie spirituală contra individualismului liberal al revolutiei franceze,Saint-Simon era tot așa de categoric adversar al ideologiei revolutionare. După Saint-Simon ercarea fundamentală a secolului XVIII-a a fost de a deosebi două lumi,acea morală(a ratiunii si a libertătii) si acea fizică(a determinismului).Omul in raport cu universul este ca un ceasornic inchis intr'un orologiu de la care primeste miscarea.Pentru Saint-Simon,fenomenele morale si fenomenele fizice sunt de aceiasi natură;in istorie el a identificat legile fizice speciale descoperind ritmul oscilatiilor prin care se realizează progresul uman. In general lumea străbate când perioade organice,când perioade critice;primele reprezintă faze in care echilibrul social este perfect,puterea fiind in mâna celor mai demni si fiecare ocupă locul căruia ii este destinat prin insusirile lui.Perioadele critice sunt acelea in care acest echilibru a fost sfărâmat si societatea suferă convulsiuni până ce isi află sefii si legitimi. De la distrugerea echilibrului social al Evului-Mediu,afirma Saint-Simon,suntem intr'o perioadă critică:puterea spirituală teologică a căzut sub loviturile lui Luther,puterea temporală feudală sub loviturile regalității si această regalitate,la rândul ei,a pierit datorită atacurilor secolului al XVIII-a.Pentru Saint-Simon societatea contemporană lui(1820) era "politic imorală",coaptă pentru a fi guvernată in chip stiintific,facând să dispară nesiguranta si incapacitatea in materie de guvernare.Auguste Compte,fondatorul pozitivismului,este un elev al lui Saint-Simon.

Reactiunea spirituală franceză contra ideilor revolutiei franceze nu a fost cunoscută decât mult mai târziu in Germania,pe când Burke si-a aflat ecoul in Adam Müller.

Cartea lui Adam Müller"Elementele artei de a guverna" se găsia in biblioteca regelui Carol I si intre cărtile dăruite de rege Fundației Carol există si un exemplar al acestei lucrări pe care el o pretuia atât de mult.

Desprindem câteva din ideile lui Adam Müller:"Reforma Statului nu are nici o legătură cu vestmintele dintr'o garderobă"."In acelas mod in care omul isi formează cunoasterea cu inima lui,prin dureri si nenorociri,tot așa si popoarele incep să se cunoască si să se studieze in mijlocul dezastrelor si furtunilor de tot felul.Norocul răsfată,adoarme pe om si-l izolează, ca si pe popoare;nefericirea deșteaptă,insufletește,unește si inaltă". "Fiecare cetătean se află in cuprinsul vârstei Statului lui,cu un trecut pe care il respectă si un viitor pe care il solicită;nimeni nu poate iesi,fără să se contrazică,din aceste conexiuni temporale." "Statul nu este o fabrică,fermă sau societate de asigurare sau,una mercantilă,el este o legătura intima a tuturor necesitătilor fizice si spirituale,a totalitatii vietii interne si externe a unei natiuni pentru a constitui un mare tot energic si infinit de miscător si viu".

Din această viziune istorică a Statului derivă ostilitatea lui Adam Müller față de alchimistii reformelor sociale,ca si fată de "himera dreptului natural".După el din această dorin-

tă,cea mai antinaturală,de a construi un Drept natural,s'a născut cea mai lamentabilă confuz
şi amestec de natural şi artificial.Cine gândeşte in forma ideii de Drept gândeşte imediat la
un loc determinat,la un caz determinat in care sau pentru care este Dreptul;aceasta este tend
ta naturală şi frumoasă a omului viu către o cunoştere de asemenea vie".Statul este o mare şi
determinată aşezare,iar legislaţia constituie masa formală care ii corespunde".

Atitudinea lui Adam Müller faţă de spiritul enciclopedist,care a zămislit liberalismul,es
tot atât de categorică,socotind "funesta influenţa intelectualilor,fiziocraţilor,enciclopedi
ştilor şi toată secta filozofilor care sunt adevăraţii zămislitori a marei nebunii care se in
tinde peste toată Europa,aceea de a pretinde că ştiinţa poate să intrebuinţeze Statul pentru
experientele ei şi că republica invăţaţilor este independentă de Stat şi se situiază deasupr
lui".

Concepând Statul ca un fenomen de viaţă,Adam Müller crede in existenţa unei istorii natur
le a Statului,surdă la toate declamaţiile teoriilor care susţin că Statul este o invenţie ar
tificială.

Vom regăsi ideile lui Adam Müller in toată critica pe care o face Junimismul operei gene
raţiei de la 1848;vom regăsi aceleaşi idei alimentând gândirea politică a lui Eminescu.

Scrisoarea regelui Carol publicată in "Allgemeine Ausburger Zeitung" se resimte de influ
enţa lui Adam Müller.

La inceputul secolului al XIX-a s'a produs reacţiunea filozofică impotriva poziţiei inte
lectualiste a raţionalismului,punând in lumină complexul forţelor iraţionale care tălăzuiesc
in om şi subliniind ideia de continuitate istorică.Reacţia romanticilor este străbătută de co
vingerea că viaţa este mult mai amplă decât sfera inteligenţii şi că lumea este ceva mai mult
decât ceeace fizica poate găsi in ea.Istoria totalizează o experienţă cu infinita ei bogăţie,
complexitate,culoare şi căldură,astfel că nu poate fi cuprinsă intr'o formulare rigidă.Bergso
spunea:"nu putem sacrifica experienţa exigenţelor nici unui sistem".

Această reacţiune contra enciclopediştilor a determinat o eflorescenţă de cercetări istori
ce(in Drept:Puchta şi Savigny;in filozofia istoriei:Hegel,Herder,Rancke,Schlegel;in sociolo
gie:Auguste Compte).Ernst Cassierer in "Problema cunoaşterii de la Hegel până in zilele noas
tre" recunoaşte că "este mai presus de orice discuţie că romantismul a fecundat in chip extra
ordinar gândirea istorică şi aceasta a fost una din cele mai importante contribuţii la istori
spiritului".

Nu vom putea inţelege poziţia regelui Carol I faţă de Constituţia de la 1866 dacă nu vom cu
noaşte ambianţa spirituală in care s'a format.Pentru a complecta conturul gândirii politice a
regelui Carol I este necesar să vedem care era concepţia despre monarhie in Germania.

Principiul monarhic a format până la 1918 regula fundamentală a Dreptului politic constituti
onal german.Toată puterea Statului era concentrată in mâna şefului suprem şi Suveranul acorda
prin mijlocirea unei Constituţii exercitarea unor anumite drepturi.Această concepţie presupu
nea că Statul se construieşte de sus in jos şi nu cum preconiza Dreptul natural,de jos in sus.
Toate Constituţiile germane sunt străbătute de principiul monarhic,marcând o poziţie absolută
faţă de principiul suveranităţii poporului.

Doctrinarul monarhismului german este evreul german trecut la protestantism F.J.Stahl,profe
sor la Universitatea din Berlin(incepând din 1810),şeful parlamentar al conservatorilor şi
gânditorul politic care a exercitat cea mai mare influenţă.Bluntschli,care ii combătea teori
ile,nu a ezitat să-i facă cele mai mari elogii:"Stahl mare artist in confecţionarea formule
lor,profesor şi scriitor de geniu,orator politic şi şef de partid in Camera nobililor".Bis
marck a fost dominat in gândirea lui politică de concepţia lui F.J.Stahl despre Stat.In 1910,
conservatorii germani au publicat o ediţie completă a "Teoriei Statului" opera doctrinarului
monarhismului german.Pentru Stahl unitatea Statului nu este posibilă fără existenţa unei au
torităţi superioare şi reale,fără o superioritate care exista inainte de popor,pe deasupra
poporului şi in care autoritatea poporul este politic unul.Regele nu poate fi responsabil de
cât inaintea lui Dumnezeu,dar niciodată in faţa poporului.Principiul monarhic reprezenta,in
concepţia lui Stahl,o legitimitate divină şi istorică.(Formula:regele creator de Stat pe ca
re o susţinea la noi profesorul de Drept Constituţional I.V.Gruia.)

In "Ideile politice contemporane" Herman Heller,analizând opera doctrinarului monarhismu
lui german,face aceste observaţii:"cel mai mare serviciu pe care Stahl l-a adus monarhismului
german a fost clara distincţie pe care a stabilit-o intre monarhia constituţională şi aceea
parlamentară.Această diferenţă este de mare importanţă deoarece-cu toate că monarhia era un
fapt in Anglia şi in Franţa-natura ei nu era incă bine determinată.După primitiva teorie a di
viziunii Puterilor,in Statul constituţional se "repartiza" Puterea intre monarh şi reprezen
tarea poporului.Natura Statului este,fără indoială,una şi indivizibilă,de aici se impune prob
lema,ce se intâmplă când monarhul şi majoritatea parlamentară sunt in desacord? O practică
constituţională care ar inclina de partea parlamentului,Stahl o numeşte Revoluţie,deoarece

aceasta are ca obligaţie "suveranitatea poporului fie intr'o republică populară,fie intr'o mo
narhie in care regele este servitorul parlamentului şi parlamentul servitorul opiniei publice
şi a maselor populare".Acest guvern parlamentar contrazice principiul monarhic şi lui trebuie
să i se opună monarhia constituţională.Astfel Stahl a fost intemeetorul a ceeace s'a numit Cons
tituţionalismul monarhic specific german,şi uneori,deasemenea,absolutismul acoperit.Deviza a
cestei forme a Statului dată de Stahl era:autoritate nu majoritate."

Şi Herman Heller conchide:In politica interioară prusino-germană nu a putut să-şi deschidă
niciodată drum in gândirea monarhilor ideea Statului constituţional de Drept,care lupta cu
credinţa că monarhul era anterior şi superior Constituţiei".

Regele Frederic Wilhelm al IV-a,pentru care Constituţia era un petec de hârtie,obligat in
1850 să acorde o Constituţie nu a uitat să intercaleze in discursul tronului această frază ca
re luminează sensul monarhiei constituţionale de tip german:"In Prusia,regele trebuie să guver
neze şi eu nu guvernez pentru că este capriciul meu,o ştie prea bine Dumnezeu,ci din ordinul
Celui Prea Inalt".

Statul dominat de principiul monarhic fiind construit de sus in jos alimenta credinţa că
in Stat toată puterea emană de la monarh.O monarhie puternică constituind o anti-teză a unei
democraţii dizolvante,era concepţia lui Bismarck.Această concepţie a monarhiei constituţionale,
constituţional monarhul având o putere reală şi personală,care nu-şi are origina in parlament,
adică "un factor distinct şi independent de puterea Statului" nu se potrivea cu Constituţia
României din 1866 care prevedea un "monarh republicanizat al monarhiei parlamentare",ca să in
trebuinţăm formula lui Carl Schmidt.Pentru regele Carol I Constituţia era in contrazicere cu
stadiul de desvoltare a poporului român,iar "forma de Stat quasi-republicană" o creaţie artifi
cială a unor intelectuali cari au nesocotit principiile unei evoluţii organice,având o viziune
istorică a societăţii.Concepţia hohenzollerniană a monarhiei,formaţia lui intelectuală,(admi
raţia pe care o avea pentru Adam Müller şi F.Stahl sunt indicii) temperamentul lui autoritar e
rau in totală contrazicere cu spiritul şi litera Constituţiei din 1866.Şi totuşi,dintr'o inal
tă concepţie a obligaţiilor care decurgeau din jurământul depus,(regele Carol I era un catolic
convins) in lunga lui domnie nu a căutat să zădărnicească aplicarea Constituţiei,respectând
regulile unei monarhii parlamentare(forma de Stat quasi-republicană") deşi era conştient de
toată parodia regimului parlamentar român.

Origina plebiscitară a monarhiei in România ii defineşte caracterul şi ii impune,mai clar
chiar decât litera Constituţiei,limitele Puterii.

Constituţia din 1866-ca şi toate Constituţiile ulterioare-s'au inspirat din principiile re
voluţiei franceze,declarând:"toate Puterile Statului emană de la naţiunea română.Ele insă nu
se pot exercita decât prin delegaţiune şi numai după principiile şi regulile aşezate in Cons
tituţia de faţă".Regele este,deci,un delegat al poporului şi titulatura exactă este de "Rege
al Românilor",aşa cum se prevedea in Decretul din 1 iulie 1866 "Domn al Românilor"(Constituţia
franceză din 1799 a fixat titlul "Roi des Français" inlocuind titlul "Roi de France" al monar
hiilor absolute).Monedele bătute in 1866 purtau titlul "Carol I Domnitorul Românilor",dar după
intervenţia Austro-Ungariei şi a Rusiei aceste monede au fost retrase din circulaţie,deoarece
acest titlu ingloba şi pe Românii din monarhia habsburgică ca şi pe cei din Basarabia,ceea ce in
semna o provocare.In practică,s'a utilizat "Rege al României" titlul in contrazicere cu spiri
tul Constituţiei şi origina plebiscitară a monarhiei,regele nefiind decât un delegat al
poporului.Pe monedele bătute in 1930 a reapărut titulatura de "Rege al Românilor" care este
cea exactă.In monarhiile de drept divin,titulatura era "Rege al Franţei",sau "Rege al Spaniei".
Formula de sancţiune şi promulgare a legilor in Belgia este "Roi des Belges".

In conştiinţa lui,regele Carol I a suferit,dar aceasta nu l-a impiedicat să se incline in
faţa Constituţiei "quasi-republicane",de aceea nu i se pot imputa scăderile ispititoare ale lun
gii lui domnii,scăderi disproporţionate faţă de excepţionalele lui calităţi.Dar ne putem in
treba:ce s'ar fi ales de Statul român,la inceputurile lui,cu clasa politică pe care o avea
(cum constata cu indreptăţită tristeţe,regele Carol in scrisoarea pomenită "Românii nu se pot
lăuda cu virtuţile cetăţeneşti care se cer pentru o formă de Stat quasi-republicană") dacă re
gele Carol I nu ar fi avut acea impecabilă ţinută care a invins toate adversităţile?Răspunsul
il avem sub ochii noştri.

Regele Carol a rămas,se ştie,sufleteşte german;in Consiliul de Coroană din 1914 a cerut ca
România să-şi respecte tratatul de alianţă cu Germania din 1883 .Cu toată greutatea imensei
lui autorităţi, a susţinut această teză,dar nu a găsit decât un singur partizan:pe Petre P.
Carp.Bătrânul monarh s'a inclinat in faţa hotărârii Consiliului de Coroană,inţelegând să res
pecte Constituţia,chiar atunci când venea in conflict cu convingerile şi sentimentele lui ce
le mai profunde.A fost un exemplu de inaltă corectitudine politică in exercitarea mandatului
de delegat al poporului. (Va urma)

Pamfil ŞEICARU

Palma de Mallorca 28 august 1950

TRADATORII AU TRECUT IN DEFENSIVA

de N.S.GOVORA

Cine a urmărit ziarul "La Nation Roumaine" organ al trădătorilor de Țară,a constatat că i ani 1948 si 1949,eroii capitulării fără condiții,au sărbătorit "aniversarea" zilei de 23 august,inainte,adică in numărul de 15 august.In anul acesta,prudenți,au plecat in congediu,rămânând să comemoreze ziua "eliberării" in numărul de 1 septembrie,adică au voit să simtă pulsul emigrației.E probabil că constatările lor nu au fost imbucurătoare,deoarece pentru un cititor atent,situația e clară:trădătorii au trecut in defensivă.In numărul de 1 septembrie,reiese clară nevoia pe care au simțit-o de a se apăra.Nu se mai găseste morga din anii precedenți,nu se mai intâlneste siguranta cu care afirmau că autorii trădării "au binemeritat de la Patrie".

Sub titlul "Des critiques absurdes",La Nation Roumaine incearcă să răspundă actiunii incoronate de succes intreprinsă de Chemarea pentru lămurirea opiniei publice si pentru demascarea incendiatorilor transformați in pompieri.

"L'acte du 23 aout 1944,à la suite duquel la Roumanie s'est rangée aux côtés des Alliés, a rencontré à l'époque l'aprobation unanime de la nation.Pour autant que nous pouvons le savoir,cette unanimité au sujet de l'armistice existe toujours dans le pays".

Vom dovedi trădătorilor că aceasta este o minciună sfruntată.Actul de la 23 august a fost aprobat de cei cari nu au luptat in Răsărit,de cei cari s,au aciuat pe la părțile sedentare si prin comitetele de românizare,de cei care se asteptau de la repunerea in funcție a suveicii electorale,scaune de deputați si posturi de prefecți si primari.El a mai fost aprobat de cei cari aveau blocuri in București,de cei cari tremurau de frica dărâmării acestor blocuri de către aviația anglo-americană.El a mai fost aprobat de o mână de comuniști-cei mai multi de altă origine etnică decât cea românească-,comuniști cari,cum era normal pentru orice minte care nu refuza să gândească,au pus mâna in cele din urmă pe Putere si au adus Țara acolo unde se găseste astăzi.Acestia doar au manifestat sgomotos pe străzile Bucureștiului in seara de 23 august,au băut șampanie si s'au imbrățisat. Dar să fim iertați,acestia nu formează unanimitatea Țării si nici măcar majoritatea ci numai o infimă minoritate.Majoritatea Țării e formată din țărănime(80% din populația României),populație in numele căreia pretinde că vorbeste partidul national-țărănesc.Țăranii nu s'au bucurat.Somăm ziarul "La Nation Roumaine",nu, să dovedească, dar măcar să aibă curajul să afirme că țăranii din satul X s'au adunat in seara de 23 august in fața primăriei pentru a-si manifesta bucuria la vestea incheierii armistițiului.Nu,țăranii nu puteau face aceasta,pentru simplul motiv că se găseau pe front.Si cum s'au manifestat acestia acolo,o stim noi si nu cei de la Nation Roumaine de la Bire'sau Era Nouă.

Dar de ce s'au bucurat totusi o parte din membrii burgheziei românesti,această burghezie care nu a făcut altceva decenii in sir decât sa taie cu fereastrăul craca pe care se găsea asezata,si să se mire că nu reusesteșa o taie mai repede? Răspunsul e simplu.Sperau in reinvierea timpurilor de aur ai Skodei,timpuri in care cu câteva zeci de milioane se putea face o mică gâinărie,sperau că blocurile le vor rămâne neatinse.Dar și o mare parte dintre acestia si-au manifestat sgomotos bucuria pentru că au fost inșelati de o bandă de impostori, se bucurau pentru că ei credeau că e vorba de un adevărat armistițiu "dûment signé" si nu de o capitulare.

Că majoritatea Țării nu s'a bucurat si că nu putea să se bucure,vom dovedi-o mai intâi cu un argument de logică.In dimineața zilei de 23 august inca,in România se găsea peste tot, fără restricție,fără tichet,orice ar fi dorit inima cetățeanului.Nici o femeie nu era violată de soldații naziști,orice cetățean se putea plimba in liniște si in siguranță,Iuliu Maniu,D. Brătianu,Titel Petrescu,etc.nu erau la inchisoare,ci din contră,aveau conciliabule cu Mihai Antonescu,pregăteau o schimbare de front cu consimțământul acestuia,trimiteau emisari la Ankara si Cairo cu hârtii si bani dați de acelas "criminal de război",Mihail Antonescu.Nici un oras nu fusese botezat Hitlersburg,nimeni nu era scos in stradă să strige "Heil Hitler" si nici un jurnal nu era obligat să-l denumească pe Adolf Părinte al popoarelor.Dl Augustin Popa -după câte stim noi-nu fusese obligat să ia calea exilului.E drept că nici nu avusese ocazia să se instaleze in palatul Curentului.

Țăranii cari nu se găseau pe front isi vedeau de treburile lor,isi vindeau produsele cand si cum voiau,nici unul din ei nu fusese pus in situația de a pune mâna pe furcă sau topor pentru a-si apăra fie averea,fie nevasta sau fata,nici un țăran nu fusese executat.Ce nu putuse face acest țăran in timpul guvernării maresalului Antonescu?Nu putuse vota sau fusese pus in situația de a vota cum doria maresalul.Dar aceasta nu-l jena prea mult pe țăranul român.Era invățat.Il invățase asa nu numai amantul roscatei Magda Lupescu,dar si partidele zise democrate.

Să admitem totusi că o parte a populației era nemulțumită de situația existentă.Se găsea zicem intr'un lac.Ce a făcut 23 august?I-a aruncat pe toți intr'un puț adânc si intunecos. ate o minte echilibrată să admită că cineva aprobă un act care l-a aruncat din lac in puț, posibil ca acesti nemulțumiți cu situația dinaintea lui 23 august să se fi bucurat in seara eia groaznică de "proclamare a armistițiului",să se fi bucurat incă câteva zile,dar nici un l cu scaun la cap nu poate concepe că acestia s-au mai bucurat si au aprobat din ziua pătrunrii trupelor rosii in Capitală sau in localitatea unde se găsea fiecare.Totusi,la 1 sept. 50,Nation Roumaine mai are curajul să afirme că "unanimitatea"țării aprobă actul de la 23 ugust. "Pour autant que nous pouvons le savoir,cette unanimité au sujet de l'armistice existe ujours dans le pays".

Si acuma să răspundem si cu argumente furnizate de insasi presa trădătorilor."La commémoation des morts de la guerre". Sub acest titlu citim in La Nation Roumaine din 15 iulie 1950:

"On commémore en Roumanie,le jour de l'Ascension,ceux qui sont tombés au champ d'honneur. ais cette année,les autorités ont donné l'ordre de ne pas célébrer les morts le 18 mai,étant onné que cette cérémonie a déjà eu lieu le 9 mai.Ce qui est faux,car le 9 mai,on a célébré eulement la victoire de l'armée rouge sur les hitleriens.

"L'ordre gouvernemental n'a pourtant pas été observé,Le 18 mai,dans tous le pays,des oules immenses se sont amassées dans les cimitières des villes et des villages.Les prêtres nt été obligés de célébrer l'office divin.Dans beaucoup d'églises d'anciens officiers ont rononce des discours par lesquels ils ont célébré en termes émus le sacrifice des héros de a patrie.Des ouvriers ont assisté en très grand nombre aux services religieux.Ce jour-là,beaoup de chantiers ont dû interrompre l'activité,un très grand nombre d'ouvriers ne s'étant pas endus au travail".

Prin urmare "le 9 mai on a célébré seulement la victoire de l'armée rouge sur les hitleiens".Fără indoială că cu această ocazie au fost celebrați si mortii români din campania de est.Cine nu fuseseră celebrați?Mortii din campania de Răsărit,nu au fost celebrati cei cazuți intre Prut si Stalingrad,nu au fost celebrati Românii căzuti in lupta contra bolșevicilor.Pentru a-i celebra pe acestia,multimi imense-ne-o spune La Nation Roumaine-s'au adunat in cimitirele orașelor si satelor;țarani si chiar lucrători.Fosti ofiteri au celebrat in termeni émus" sacrificiul eroilor morti pentru patrie.Si bine,crezut trădătorii că aceste multimi inense ,au aprobat actul de la 23 august,act prin care sacrificiul celor din Răsărit trebuia să fie nesocotit,pus sub obroc dacă nu vestejit? Nu,multimile imense au admirat si admiră eroismul celor căzuți in cruciada contra bolsevismului.O dovedesc această prin actul de la 18 mai 1950,act de curaj,act care fără indoială a dus in inchisori pe multi din cei cari au vorbit in termeni "émus".

La Nation Roumaine afirmăca după câte știu ei,si acuma Țara aproba actul de la 23 aug.

Da,il aprobă,celebrând cu riscuri,pe cei cari au căzut in Rusia.

Capitularzii mai vor să facă crezută versiunea că Țara a inceput să fie nemulțumită,să se miste sau să vestejească actul de la 23 august numai de la anumite date,ca suprimarea ziarului Curierul si fuga in străinătate a directorului lui,di Augustin Popa,mazilirea generalului Rădescu sau mazilirea regelui.Ei nu,realitatea este că imensa majoritate a Țării suferă si se consideră inlănțuită,"opresată",de la data care marchează punctul de plecare:23 aug. Făclia dlui maior Iliescu de la Londra,in numărul de 15 martie ne furnizează dovada.In acest numar sedpublic o scrisoare venită din Țară.Iată ce spune scrisoare:

1 ianuarie 1950

"Vă scriu din umbra neagră lăsată peste cei aflati aici,indărătul Cortinei de Fier.Scriu in numele acelora care,pentru a nu mări numărul celor desrădăcinati si pentru a nu micsora rândurile celor cari trebuiesc să păstreze moralul celor multi,au refuzat drumul exilului.

"Azi este prima zi a unui An nou.Este primă zi acelui de al saselea an de opresiune!"

Prin urmare,Românul care scrie dlui maior Iliescu,consideră ca intră in al saselea an de opresiune.Deci-clar-de la 23 august 1944.Acest Român nu vorbeste de al 10-lea an de opresiune, an in care incepe dictatura maresalului Antonescu si nici de al noulea an,an in care a inceput razboiul si in care trupele germane au intrat pe teritoriul românesc.Acest Român nu consideră timpul dintre 1940 sau 1941 si 23 august 1944 ca un timp de opresiune.Opresiunea incepe pentru el-ca pentru toată lumea dealtfel -numai după ziua in care Regele a "proclamat" armistițiul. Ce sângeroasă cravasare pe obrajii capitularzilor! Că dl maior Iliescu a publicat această scrisoare care este o aprigă palmă pe obrazul trădătorilor inclusiv pe dsale,nu ne mira.Suntem edificați total asupra posibilităților intelectuale ale dsale.

Iată dlor de la Nation Roumaine cum aprobă actul de la 23 august "l'unanimité des Rouains".

Dar să păsim mai departe in analizarea articolului din La Nation Roumaine.

"Il n'en va pas de même dans l'émigration.Ici,des éléments extrémistes et certains irresponsables se sont mis à denigrer les hommes qui ont fait le coup d'Etat du 23 août.Ceux-ci auraient "livré le pays aux Russes".Tout revient en somme à dire que,sans cette"trahison",la Roumanie serait actuellement un pays libre et prospère au milieu des peuples subjugués par l'U.R.S.S. Il est donc facile a constater que dans le camp des dénigreurs,les imbéciles seuls peuvent être de bonne foi"(Sublinierea este a noastră).

Noi ne-am spus în repetate rânduri părerile asupra acestei chestiuni.Si am dat exemplul Finlandei,o țară unde nu au existat trădători.Fără îndoială ca Finlanda nu este o țară fericită,cum nu poate fi fericită nici o țară care a fost învinsă in ultima conflagrație mondială, mai ales când se găsește alături de Rusi,"aliații firești" ai Românilor.Dar care Român n'ar dori pentru țara lui nefericirea Finlandei? Noi am mai spus că la 23 august se putea trata. Situația geografică și militară a României ne punea intr'o situație favorabilă.Prin trecerea noastră în câmpul Aliaților se prăbușea un front enorm,se,lipsea Germania de petrol si cu aceasta se scurta războiul cu cel puțin un an.Lucru care s'a întâmplat de altfel.Cine a avut ocazia să vadă prin munții Slovaciei convoiuri de mașini germane tărâte numai de una din cauza lipsei de benzina,sau cine a citit relatări asupra ofensivei lui von Runstedt in Vest,a văzut că tankuri germane au trebuit să se oprească la numai câteva sute de obiectiv din lipsa aceluiași material prețios.Aceasta situație trebuia speculată.In fond,la acea dată,noi eram inamicii Aliaților si ei inamicii nostri.Ei isi aveau interesele lor care nu coincideau cu ale noastre,ei isi apărau interesele lor.Românii trebuiau să apere interesele țării lor.Si nu au făcut-o.Trebuiau sa ceară garanții,trebuiau să ceară un armistițiu "dument signé" si nu numai atât.Românii știau,trebuiau să știe,că Rusii nu respecta nici armistițiile "dûment signés" necum pe cele orale.Trebuiau deci să ceară prezenta pe teritoriul României a unei divizii cel puțin aliate,si nu 2.000.000 de soldați cum au răspândit svonul in dimineața de 24 aug.pentru a liniști populația.Această divizie trebuia să vegheze la respectarea punctelor din armistițiul încheiat si semnat.Se va răspunde că aceasta nu era posibil,că eram deja "livrați" Rușilor încă de la Teheran si Yalta.In acest caz am fi continuat lupta,pas cu pas, metru cu metru.Am fi reînviat virtuțile războinice ale lui Decebal.Decebal a preferat să-si vâre spada in burtă,căpitanii lui au preferat sa bea otravă decât să se predea.Dusesem un război drept,dreptatea războiului nostru in Răsărit este confirmată azi de evenimente.Dacă Aliații nu voiau să înțeleagă dreptatea cauzei noastre,nu noi am fi vinovați ci ei.Sângele care ar fi curs de o parte si de alta nu nouă ne-ar fi putut fi imputat.Si astazi...cred că Aliații ar fi bucuroși dacă armata română ar fi ucis in 1944 si 1945 câteva sute de mii de comuniști.Aceste câteva sute de mii de Rusi ucisi de "naziștii" români ar fi lipsă astăzi din amenințătoarea balanță rusească.

Cu armata s'ar fi retras populația care ar fi voit s'o facă.Si ar fi fost convoaie imense de țărani care ar fi luat drumul refugiului.Am fost printre aceia care am văzut asemenea convoaie de țărani basarabeni care fugeau din calea invadatorului in primăvara anului 1944.Acești țărani știau că Rusii nu sunt,nu pot fi "aliații noștri firești".In 40 ramăseseră,in 44 fugeau.Acești țărani ar fi ajuns in Vestul Europei.Ar fi muritori de foame poate,dar s'a însărcinat un distins profesor universitar si post in acelș timp,să ne spună că e preferabil să mori sub dărâmăturile Senei,căci știi cel puțin că mori liber,decât să fii in țara "eliberată" de naziști,"eliberare" la care au participat autorii actului de la 23 august.Aceste zeci de mii, poate sute de mii de țărani ar fi elementul pe care s ar sprijini actiunea noastră de eliberare.Ar putea forma câteva divizii,si dacă am avea câteva divizii,altul ar fi si tonul si atitudinea Aliaților față de emigrația românească.

Dar nu este exclus ca Aliații să fi presat pe Rusi să-si schimbe atitudinea si e iarasi posibil ca Rusii insăsi să-si fi revizuit atitudinea ,dacă si-ar fi dat seama că "există o voință internă de a rezista" cum a spus-o un gazetar francez in ziarul Le Monde,articol pe care noi l-am discutat la vremea lui,dacă si-ar fi dat seama că au in fața lor oameni decisi să moară.Dar in locul acestor oameni decișI să moară,Rusii-care ne cunosteau desigur bine-au găsit in fața lor oameni care-si întindeau docili grumazul pentru a li se pune jugul,ba ceva mai mult,care puneau la dispoziția călăului 200.000 de soldați care prin moartea lor să ajute la sugrumarea Nației.

S'ar putea spune însă că situația ar fi fost aceiași.Si dacă ar fi fost un armistițiu "dûment signé",si dacă pe teritoriul României s'ar fi găsit o divizie aliată,Rusii si-ar fi bătut joc si de una si de alta.E posibil fără îndoială.Dar in acest caz Buzeștilor nu li s'ar fi putut imputa nimic,nu ar mai fi trădători de Patrie.

Când un țaran isi vinde o vacă,cere să i se dea la mână un bilet cu ștampilă. Banda buzestiană a vândut o Țară,mulțumindu-se cu vorbe,cu cuvântul cumpărătorului.

Si cumpărătorul se numea Molotov!

*Dl prof.Herăscu. (Va urma)

" L Ă T U R I B A L C A N I C E "

de Pamfil S E I C A R U

Nu-l cunosc pe dl Ghilezan,deoarece până la capitulare nu am auzit pronunțându-se acest nume printre tinerii Ardeleni national-țărăniști despre care imi vorbea cu atâtă naiv entuziasm redactorul meu Bocsa Mălin.S'ar putea să fie fiul avocatului Ghilezan de la Cluj in casa căruia m fost oaspete impreună cu C.Argetoianu in 1920.

După 23 august 1944 s'au făcut o serie de emisiuni politice care nu aveau nici o altă acoperire decât girul șefilor partidelor colaboratoare cu ocupantul.Inflației monetare impuse de ocupația rusească i-a corespuns,in chip egal,o inflație politică si de presă.Despre această ciupercărie crescuta exuberant pe bălegarul ocupației rusesti,lipsindu-mi datele obiective nu pot să am nici o părere si s'ar putea,prea bine,ca printre atâtea ciuperci ale colaborationismului să existe si unele neotrăvitoare.Bine înțeles că putem însa să examinăm activitatea fostilor colaboratori ai trupelor de ocupație sovietice,de la esirea lor din țară,când,odată scăpați de fericirea asigurată poporului român prin capitulare,au devenit subit,in emigrație,vajnici rezistențialiști.

Nu-l cunosc pe dl Ghilezan si se explică de ce am fost tare nedumerit când un prieten imi scria din Zurich in martie 1948 că a trecut prin acel oraș Ghilezan si a luat contact cu Vitianu.Mai imi spunea că-si transferase 15.000 de medalii de aur din emisiunea făcută sub ocupația rusească.Evident că pentru mine aceste două nume-Ghilezan si Vitianu-nu-mi spuneau nimic,fiindu-mi complect necunoscute.Vitianu a devenit celebru mai târziu când s'a descoperit misiunea lui de detectiv al Anei Pauker,insărcinat să iscodească si să identifice depozitele Românilor la Băncile elvețiene.Prietenul căruia-i-am cerut lămuriri mi-a comunicat că dl Ghilezan a fost sub-secretar de Stat la Ministerul de Finanțe intr'unul din guvernele care s'au succedat după 23 august 44,si că a fost filat de poliția elvețiană si franceză care au descoperit,spre uimirea lor,că avea relații cu Vițianu.

Nu știu cât este de exactă informația care a circulat printre emigranți că dl Ghilezan si-a cumpărat o fermă in Statele Unite,dar nu m'ar surprinde să fie adevărat;faptul ar verifica vocația de economist a fostului sub-secretar la Finanțe.Am mai aflat că dl Ghilezan a fost sau este membru in zisul Consiliu national sau in Consiliul partidelor(pentru orice Român este greu de orientat in această artificială structură a emigrației).Din toate acestea am dedus că acest tânar este un exponent al emigrației national-țărăniste,inzestrat cu toată indrăzneala necesară pentru a acoperi un simț practic excesiv de desvoltat,adica este un autentic reprezentant al neo-idealismului national-țărănist.

Precum se știe,multumită descoperirilor științei,distantele au fost reduse si planeta a devenit foarte mică,astfel că un drum de la New-York la Paris necesită,azi,mai puțin decât un drum de la Cluj la București.Bine înțeles,că aceste reduceri de distanțe sunt un privilegiu pentru cei bogați si putem inregistra cu satisfacție situațiile așa de prospere ale unor compatrioți cari isi pot ingădui luxul de a circula atât de des intre cele două continente.Când nu era deputat si trebuia să plătească trenul,amicul Augustin Popa nu știu dacă venea odată pe an de la Blaj la București,pe când azi circulă intre New-York si Paris ca intre București si Chitila. Semn imbucurător.

Deci a venit si dl Ghilezan la Paris,intovărasind pe veselul strengar Augustin Popa,amândoi având misiunea de la Creteanu să refacă moralul trupelor national-țărăniste printr'o nouă distribuire de fonduri idealiste.Asemenea distribuiri de fonduri dau ideiei de partid o substanță,galvanizeaza totdeauna convingerile,anulează tendințele schismatice,pun in surdină gândurile de rebeliune contra șefilor,iar unitatea ideologică(totul este un complex de ideologie) național-țărănistă rămâne intactă.Axioma emigrației national-țărăniste este:cât timp vor exista fonduri unitatea ideologică este inatacabilă.Să nu fim surprinsi:este spiritul tatea rezistențialismului cu tarif.

Dar dincolo de această forfoteală de giambasi in zi de târg,dincolo de aparențele unei siguranțe politice cu "hâta-hâta" audientelor,consultărilor si altor reminiscențe bufone ale unei parodii constitutionale jucate in exil cu seriozitatea necesară pentru a da comicului un maximum de efect,au inceput să-si facă drum,chiar in constiința acestor beneficiari ai emigrației,unele dramatice ingrijorări.Evident că pentru vulg-sau prostime,cum spuneau cronicarii se păstrează aparențele unor nesdruncinate certitudini,deoarece altfel se prăbușește baraca, iar fiecare dintre acești continuatori ai imposturii buzestiene incepe să simtă cu intensitate temerea de scadența intoarcerii acasă.Până acum câteva luni,credeau vag că ne vom intoarce acasă si nici nu erau grăbiți;intrezăriau estompat in nedefinitul viitorului posibilitatea unui compromis ruso-american,dar războiul din Coreea i-a pus,brusc,in fața inspaimântătoarei

perspective de a da ochi cu natia in cu totul alte conditii decât acelea pe care le sperau.Nu este o simplă ipoteză,ci concluzia logică pe care o impun unele spovedanii făcute de dl Ghilezan intr'un cerc de prieteni cari ii păstrează si o reală afectiune si oarecare admiratie.In liliputul politic al emigratiei,consfătuirea intimă cu toată obisnuita si murdara bucătărie de partid,nu ar avea nici o importanță ,dacă dl Ghilezan nu ar fi dèsvăluit intr'un moment de totala si imprudentă sinceritate o realitate politică ascunsă cu grija restului emigratiei.Dl Ghilezan a căutat să-si lămurească prietenii asupra atitudinii cercurilor politice americane fată de problemele românesti.Le reproducem,deoarece redau in linii generale cu destulă fidelitate pozitia americană fată de emigrantii politici:"In America,cu mare greutate isbutesti să realizeze Americanii ce este aceea despre care noi vorbim,adică România,unde se află pe glob si ce rol poate avea ea in conjunctura politică si militară de azi.Dacă insă incerci să le complectezi datele privitoare la România si,pe lângă ideile incurcate pe care le au despre noi si despre tara noastră,le mai vorbesti de partidul national-tărănist si de Maniu,de partidul liberal si de Brătianu,de partidul socialist si de Titel Petrescu,ii incurci si mai mult,fac ochi de vitei la poartă nouă.Ceva mai grav,foarte multi dacă nu toti Americanii,incep să fie bănuitori că urmăresti ca,prin situatii incurcate si voit prezentate confuz,să le speculezi necunoasterea realitătilor pentru ca să-ti creezi,aici in străinătate,fie o situatie materială pendinte de mila si ignoranta lor,fie o situatie morală din care urmăresti să tragi un profit mai târziu,fără să ai nici drept si nici merit.De aceea eu cred că aici in exil trebuie să fim numai Români si să lăsăm politica pentru acasa.Mă intreb insă dacă cei ce suferă azi teroarea ocupatiei rusesti ne vor ingădui să ne mai intoarcem..."

Care dintre Românii aflati in exil nu rămâne uimit in fata spiritului de pătrundere al cercurilor politice americane,care au stiut să identifice cu atâta preciziune ceace se ascunde in dosul retoricei banale a acestor onorabili pretinsi exponenti ai partidelor democratice românesti.

Când Americanii ascultă cu uimire,neintelegand nimic din toată complicata,absurda si inutila frământare a asa zisilor reprezentanti a unor fragmentari a ideii nationale in opinii de partid,uimirea este explicabilă.Stiu ca România este cotropită de revărsarea hoardelor rusesti si in logica lor morală această catastrofă natională trebuie să opereze ca un proces de unifiare,de violentă accentuare a ideii nationale cu totală uitare a nimicurilor care puteau să fragmenteze in opinii de partid sau grupuri unitatea românească.Spre uimirea lor,Americanii n'au auzit exprimându-se o idee natională românească atunci când această idee este amenintată in însăsi dreptul ei la existentă,ci le-a fost data să audă numai prezentarea meritelor unui partid,evident cu diminuarea si ponegrirea celorlalte,asigurari de devotament ,oferte de serviciu pentru eventualele interese americane de viitor in România.Această frământare cu intrigi complicate ,cu interese prost mascate,printr'o retorică stupidă,au dat Americanilor imaginea penibilă a unui cuib de năpârci ale căror contorsiuni intr'un spatiu redus realizează ceva absurd si profund respingător.

Exponentii ideii de partid purtau in constiinta lor reminiscenta Sublimei Porti cu care au confundat Departamantul de Stat.Intrigile,denuntările calomnioase ,mătăniile smerite au ismilostenia,toată respingătoarea ilustratie a lipsei de demnitate a desgustat profund cercurile americane,prea putin amatoare de pitorescul jegului moral.Ceace i se părea Ghilezanului rezistentialist o incapacitate de rapidă intelegere era tocmai dovada unei puteri de pătrundere a determinatelor tainice ale acestor domni constituiti in Comitete nationale,dar,dintr'o explicabilă delicatetă,desgustul fata de procedeele rezistentialiste se manifestă sub forma unei dificultăti de a intelege saradele emigratiei românesti.

In general,Românul isi atribuie insusiri de siretenie,indemânări de precupet care stie să insele la cântar si clipeste admirativ când spune despre cineva că este un "mare smecher",dar nu 'inselam pe nimeni si nu isbutim decât să ne creăm o falsă imagine despre oameni si despre situatii.Nu aveau nevoie acesti globe-trotteri ai rezistentialismului românesc de o prea mare sfortăre de inteligentă ca să-si dee imediat seama că Americanii supravegheaza miscările tuturor exilatilor politici,supraveghere legitimată si sporită pe măsură ce au identificat mimetismul uluitor al comunismului,mimetism care depăseste pe cameleon.

Fără indoială că se poate surprinde cu multă usurintă buna credintă americană,dar după ce ti-au identificat procedeele esti catalogat,si orice ai face ulterior nu mai modifica calificarea initială.

Bănuelile Americanilor incep de la faimoasa conspiratie cu procese verbale lăsate in tabitarea partidului national-tărănesc.Convingerea mea intimă este că Gr.Niculescu-Buzesti ca si tovărăsul lui,C.Visoianu,au roeditat cazul faimosului Azev,sef al revolutionarilor teroristi rusi,organizatorul atentatelor isbutite impotriva marelui Duce Sergiu si a implacabilului mi-

stru Pleve;Azev era un simplu agent al Ohranei(modelul G.P.U.-lui,N.K.V.D.-lui si a tuturor ansformărilor politiei secrete ale Rusiei sovietice) ca si faimosul popă Gabon din timpul relutiei de la 1905.Azev a fost demascat in 1909 de către gazetarul rus Burtzev.

Dacă Americanii au ajuns sau nu la aceeas concluzie:Gr.Niculescu-Buzesti - Azev,nu stiu, r au oarecare bănuieli asupra rolului echivoc jucat de acest individ este sigur.In orice caz identificat jocul tuturor emigratiilor politice si in special a celei românesti.

Planul celor trei cavaleri ai apocalipsului capitularii,Gr.Niculescu-Buzesti,C.Visoianu si eteanu a fost să monopolizeze increderea Americanilor după ce n'au isbutit să se instaleze ca ponenti ai politicei rusesti in România.Simplismul judecătii celor cari au jucat "cartea ruască" bazati pe credinta că politica Kremlinului va prefera să se reazime in România pe un artid democrat burghez decât să forteze cresterea artificială a unui partid comunist,actiune nită să determine o serie de complicatii in raporturile cu Statele Unite si Marea Britanie. este savante calcule au fost labaza operatiei de la 23 august 1944,dar desmintite de gestul utal al lui Visinski din februarie 1945 că si de moliciunea reactiunii anglo-americane procolată prin acordul de la Moscova din decembrie 1945..Aceasta schimbare de situatie a obligat anda buzestiană să-si adapteze planurile de operatie la situatiile noui create.Neputând avea nopolul politic derivat din "cartea rusească",așa cum au crezut la 23 august 1944,au vroit devină exponentii politicii americane in România.Crearea Comitetului national nu a fost determinată cum au crezut Românii,etern naivi,pentru a organiza o actiune de pasionată propagandă rintr'o continuă denuntare a crimelor săvârsite de ocupatia rusească,ci pentru a putea transforma acest Comitet national in guvern roman in exil atunci când ar isbucni un conflict rusomerican.

La eliberarea României,banda buzestiană,constituită in guvern român in exil,ar fi urmat fie insatalată de trupele liberatoare ca un guvern provizoriu pe toată durata perioadei de educare democrată a poporului roman.In acest timp,buzestienii puteau alcătui liste de proisi,exercita teroarea prin mijlocirea tribunalelor excentionale,eliminând astfel orice pozitie si alcătuind liste electorale,exact după metoda bolsevică.Tot acest plan imi este prea unoscut ,si dacă mi-au fost suficiente sase luni de sedere la Paris ca să-l aflu,cum asi putea -mi inchipui că serviciile de informatie americane n'au ajuns să identifice jocul rezistentilistilor români?

De planul de confiscare a increderii americane pentru a-si asigura monopolul politic ând se vor intoarce in furgoanele armatelor liberatoare,iti vorbeste orice gângav national-tăanist;cu acest plan amenintă si terorizează un sinistru cretin de speta Boilă.Ideea guvernelor n exil a fost a Angliei si experienta făcută după terminarea celui de al doilea război mondil a dat rezultate descurajante.

In fond,ce rost pot avea guvernele in exil?Să servească intr'adevăr causa natiunilor opimate sau să prepare ipoteci politico-economice asupra eliberării,ipoteci,bine inteles,in avoarea eliberatorilor? Să examinam realitatea:Americanii n'au nevoie de tarife preferentiae si de concesii politice de tip quasi-colonial.De cinci ani asistăm la acest spectacol unic n istorie,ca un popor invingător să-si impună restrictiuni,să-si sporească impozitele pentru veni in ajutorul altor natiuni si chiar a fostului inamic invins.Se prea poate ca această poitică americană să fie oarecum romantica si evident inoperantă,dar nu mai putin constituie impresionantă si inedită afirmare idealistă in politica internatională.Tările care vor fi eliberate din ghiarele Rusiei sovietice sigur vor constitui noui sarcini pentru bugetul Statelor Unite.Intrebăm:la ce le-ar putea folosi un guvern impus unei tări liberate,guvern alcătuit xact după reteta Kremlinului?Au nevoie Americanii de tarife preferentiale când productia lor ste calitativ asa de superioară si ca pret sfidând orice concurentă?Este stiut că ei nu cer ecât să se asigure libertatea schimburilor internationale,adică politica portilor deschise.Aa ce le-ar folosi un guvern de tip moscovit?Rusia sovietică are nevoie să transpărte in furoane guverne de slugi,pentru că "eliberează" ca să jefuiască,"eliberează" popoarele de drepul la o viată libera.Rusia sovietică este un Stat prădalnic.

Necontestat că Statele Unite vor impune totusi o ipotecă Statelor care vor fi eliberate in ochii sovietică,o ipotecă politică asupra cărcia nu vor ingădui nici o transactie:ipoteca repturilor omului,ipoteca libertătii.Dar tocmai această ipotecă exclude artificial Comitetelor ationale,transformate ulterior in guverne in exil,destinate sărevina in tară ca guverne impuse liberatori.Numai faptul că s'ar sti că aceste Comitete zise nationale sunt sprijinite de Departamentul de Stat ar constitui o tacită presiune morală asupra popoarelor liberate,deci o neare a libertătii.Povestea prietenului neului Vizir:a cerut acestuia o singură favoare si anume se plimbe cu el de doua ori prin centrul Capitalei la ora când imbulzeala era mai mare... Ignorând această trasatură fundamentală a politicii americane,respectul pentru libertapopoarelor din care decurge ca un corolar refuzul de a lua orice angajament politic de viimenit să mutileze libertatea popoarelor,haimanalele buzestiene s'au dat in spectacol peni-

bil de speculanti nerusinati ai tragediei românesti.

Lipsa lor de idealism,agitatia desperată de a promova arivisme,conceptia triviala a politicii au arătat clar Americanilor care sunte elementele menite să primejduiască in viitor o normală funcționare a unui regim democrat.Când Ghilezanul rezistentialist descopera că la agitatia lor de goambasi in zi de târg când vor să-si vândă gloabele,Americanii "incep să fie si bănuitori că urmaresti ca,prin situații incurcate si voit prezentate confuz,să le speculezi necunoasterea realitatilor pentru ca să-ti creezi aici in străinătate,fie o situație materiale pendinte de mila si ignoranta lor,fie o situație morala din care urmaresti să tragi un profit mai târziu fără să ai nici drept nici merit" ne obligă sa ne descoperim cu respect in fata Americanilor si sa spunem:bine ii cunoaste!

Dar Ghilezanii paraponisiti că smecheria rezistentialismului nu a inselat pe Americani, nu indrăznesc să spună cum au calificat Americanii această invazie de moravuri orientale,cu plecăciuni umile,intrigi si tot ritualul oamenilor fără demnitate,de aceea o vom revela noi: "Laturi balcanice"

Pe fruntea exilaților politici a sfărâit fierul rosu.Si ca să ajungem la calificarea de "laturi balcanice",câti bani s'au risipit?Cei mai implacabili vrăjmasi ai natiei noastre nu ar fi putut realiza o mai desăvârsita terfelire a numelui de Român,de cum au isbutit s'o facă Visoienii si Cretenii buzestieni.Pe obrajii chinuitei noastre natii se preling stropii laturilor balcanice,aceasta este marea ispravă a Comitetului național.Nu aplaudăm succesul?

"Laturi balcanice".

Bucurati-vă,domnilor emigrati.

Pamfil S E I C A R U

Palma Mallorca 30 august 1950

P R A B U S I R E A

(Urmare din pag.20)

In zori inginerul soseste cu masina.Cu toată starea mea sufletească,nu mă pot opri de a surade când îi văd ceeace el numeste masina;petecele de la cauciucuri sunt asa de numeroase c nu pot fi numărate,iar motorul bâzaie ca un bondar sgândărit.Imi iau ramas bun de la cumnati, un rămas bun inghetat,si incele din urmă mă indrept către nevastă-mea.Ea plânge mereu:arma ei de totdeauna.O îmbrătisez si ea imi face din nou semnul crucii.

-Dumnezeu să te păzească,murmură ea abia auzit.

Din masina mă uit din nou la ea.Stă cu bratele atârnând dealungul corpului,cu ochii inlăcrimati,mari,deschisi.

Asi vrea să plang si eu dar de data aceasta mi-i inima uscată si dură ca o piatră informă. Aceasta avea să fie ultima imagine a bietei mele sotii.N'am mai văzut din aceadimineată si e probabil că n'am s'o mai văd niciodată. O dramă ca atâtea altele!

Eu plecam ca să-mi urmez destinul.

(Va urma). Cpt.N.V R A B I E

Redactionale si administrative

* Dl M. Nu e nimic adevărat din ce mi-ai scris.De aceea insist să treci intr'o Duminică dimineata pe la mine pentru a sta de vorbă.

*Delapetca.Versurile trimise vor fi publicate in suplimentul literar.

*Anonim.Ceeace ne-ai trimis dta e interesant. Nu le publicăm însă până când nu te decizi a-ti desvălui identitatea.Noi iti promitem să fim discreti.

* Corespondența recomandată precum si mandatele de bani se vor trimite pe adresa:C.Arsenie, 74,rue de la Glacière,Paris 13.

* Corespondentul nostru in Germania este dl Valentin Talmatzki,Beichstrasse 8,Munchen 23.

Contributiile precum si orice alte chestiuni cari privesc Chemarea,pentru Românii din toate zonele vestice ale Germaniei,vor fi adresate dlui Talmatzki.

* Corespondentul nostru pentru Brazilia este dl Neonil Arsenie,594,rua dos Patriotas Sao Paolo.

*Adresa corespondentului nostru pentru Argentina este:Dl Juan Constantinescu,Calle Tucuman 558 Jesus Maria Provicia de Cordoba.

*Căutăm corespondenti pentru celelalte țări.

*La 10 oct.Chemarea implineste un an de aparitie.Cu aceasta ocazie vom scoate un număr special de 30 de pagini,precum si un supliment literar de 20 pagini.Suplimentul literar va apare după aceia lunar.

Rugăm pe prietenii Chemarii să ne ajute si din punct de vedere material,pentru ca aceste planuri să devină realitate.

Sprijiniti C H E M A R E A

COLTUL LITERAR

C A N T E C P R I B E A G

Mai vine o toamnă s'apese pe noi,
Cu ceruri de pâslă,cu ceturi si ploi.
Si capul se lasă ca plumbul pe mână,
Intoarcerea iarăsi,la anul s'amână.

Si sapă'ndoiala cum cariul in lemn,
Când creste răbojul cu încă un semn.
Incepe să doară,ne'nvinge aleanul,
Să spunem intr'una:la anul,la anul.

Se tângui-afară,cu umerii goi,
Castanul sub ploaia,ce cade suvoi.
Se pierde in ceată,sub cerul opac,
Iubita cu gura,că floarea de mac.

Mai vine o toamnă, cu vânturi si ploi,
Să spulbere toate,nădejdile'n noi.
Si plouă într'una si plouă hain,
Si-i umed si-i rece,pământul străin.

Stefănită NICOARA

S C R I S O A R E

Mamă,
Si eu am ucis si mainile mele sunt pline de sânge
Si eu am aruncat pe drumuri copii care vor plânge.
Uite,le văd mâinile lor micute,
Uscate de foame si frig cum se intind,
Stând sgribuliti la colturi de stradă-cersind.
Le citesc in privirile bolnave deshădejdea,durerea,
Stiu că pentru ei,nimeni si nimic in lume
Nu va mai aduce mângâierea,
Că toate visele lor de copilărie
Au murit răstignite pe crucea destinului,
Că vor trebui de acum inainte să ceară mila,
La poarta străinului,
Că nu vor mai avea niciodată liniste,bucurie,pace,
In casele lor triste si sarace...

Mamă,
Blestemul lor mă apasă pe umeri greu,ucigas,
De aceea hoinăresc mereu,din sat in sat,din oras in oras,
Incercând să scap de el,să-l fac să mă ocolească,
Să-mi piardă orice urmă,să nu mă ajungă,
Să nu mă mai găsească...

Vezi,eu stiu că păcatul nu e atât de grozav,
Ca asa e la război;
Intotdeauna trebuie să cadă unul din doi,
Dar sufletul,sufletul acestă nedrept si hain,
Mă judecă mereu si-mi spune că nu sunt decât un Cain!
El mă doboară,el mă alungă,el mă infrânge,
El imi arată mâinile-mi pline de sânge...

Deaceea ,Mamă,
Rătăcesc mereu prin lume si-oi rătăci mereu,
Pân' mi-oi găsi insfârsit si eu odihna,
Pe Golgotha destinului meu!...

Nicolae NOVAC

In legătură cu amintirile colaboratorului nostru căpitan N. Urabie, primim următoarea scrisoare:

Iubite prietene,

In amintirile dlui căpitan N. Urabie, care apar în "Chemarea" cu titlul "Prăbușire" se amintește de demisia de la "Curentul" care s'a publicat în ziua de 24 august 1944.

Citez: "Curentul" are în frunte o scrisoare a lui Pamfil Seicaru prin care anunță că se retrage din viața politică, că părăsește țara. La această declarație se raliază principalii colaboratori Romulus Dianu, Ion Dimitrescu, etc."

Firește că după șase ani amintirile se estompează și nu se poate cere o exactă redare a faptelor; de aceea îmi îngădui să fac unele rectificări. Această scrisoare am scris-o în ziua de 1 aug. 1944 și am înmânat-o generalului de armată C. Constantinescu-Claps, președintele Consiliului de administrație al Societății "Curentul", cu obligația de a o publica în ziarul "Curentul" în ziua armistițiului - căci de aceasta era vorba atunci nu de capitulare en rase-campagne - după care ziarul trebuie să-și înceteze apariția."

In această scrisoare mărturiseam cititorilor că am susținut din convingere războiul contra Rusiei sovietice, dar soarta armelor fiindu-ne potrivnică, am înțeles să trag toate consecințele. Adăugam însă: "N'am nimic de retractat, n'am nimic de regretat, rămânând credincios steagurilor totuși glorioase ale Patriei mele". Plecam cu intenția de a ajunge în Spania pentru a continua lupta. Nici un moment nu am crezut că o pace ar putea fi statornicită printr'o înțelegere armonică între anglo-americani și Rusia sovietică.

In 1943, într'un articol - pentru liniștea sufletească a colaboraționiștilor de toate gradele îi asigur că am peste hotare depuse la adăpost toate articolele scrise în timpul războiului, pe care le voiu publica în volum la întoarcere - scriam "Pacea cu Rusia sovietică alături de învingători nu se poate face". Pe cât se pare afirmația mea nu a fost infirmată de evenimente. Deși aveam rezervate biletele la avion Berlin-Barcelona, când am ajuns la Viena, la 13 aug. mi s'a făcut cunoscut de autoritățile germane că nu mi se va da viza de ieșire din Germania. Motivul l-am aflat mai târziu: printr'o informație discretă pornită de la Niculescu-Buzești se înștiința Legația germană din București că eram însărcinat de mareșalul Antonescu să semnez, la Lisabona, armistițiul. Informația fusese abil țesută, deoarece îl văzusem la 8 aug. la [illegible] pe mareșal și avusesem o lungă convorbire cu el, după care l-am văzut și pe M. Antonescu. Intenția era ca prin această informație să fiu sechestrat în Germania și la sfârșitul războiului să fiu predat Rușilor. Deasemenea, în 1945, Legația României de la Madrid [illegible] Ambasadele Statelor Unite și a Marei Britanii cu cererea de a interveni pe lângă guvernul spaniol ca să fiu predat guvernului Groza ca ... criminal de război. Colonelul Hoffman, atașatul militar american, care ne vizita adesea, era indignat de lipsa de ținută a Legației noastre.

In aug. 1945, publicam în ziarul "Informaciones" din Madrid un articol intitulat "[illegible] dintre buna credință și reaua credință" în care anticipam ceeace se descoperă azi.

In 1946 publicam în limba spaniolă "Pax Americana sau Pax Sovietica", două volume (530 pag.) în care defineam activitatea O.N.U. - lui "[illegible]" și făceam o amplă expunere a imperialismului rusesc, cu cele două permanente victime: Polonia și România. Fără îndoială, o continuare a luptei duse prin "Curentul", o carte de propagandă în sensul strict al cuvântului. Deci, sensul scrisorii mele publicate în 24 aug. 1944 era de a fixa permanența în atitudinea mea anti-rusă, refuzul de a căuta ajustări la [illegible] prin mobilizarea tuturor forțelor. Pentru mine a fost și este o [illegible] nu se poate stabili fără [illegible].

"Praeterea censeo Carthaginem esse delendam" repeta ca un maniac bătrânul Caton. Pentru mine, Rusia este Bastilia Europei.

Poate cineva să se retragă din viața politică internă, sau să nu-și mai spună nimic [illegible] a partidelor, dar nu se poate retrage dintr'o luptă pe care o duce pentru a apăra dreptul la o viață liberă a nației sale. Și acestei lupte de demascare a [illegible], Rusia [illegible], sunt consacrate toate puterile mele. André Maurois scria în volumul consacrat lui Lyautey: "C'est que, de toutes les forces humaines, les spirituelles sont les seules efficaces. Pour se [illegible], il faut croire à la réussite".

Numai mobilizând forțele spirituale românești, numai crezând în eficacitatea rezultatului [illegible] care ne oprimă țara, vom fi capabili să trecem fiecare examenul moral, deoarece [illegible] se apropie.

Nu se mai face o corectare amintirilor dlui cpt. Urabie. Nu știu cari dintre redactorii "Curentului" s'au solidarizat, dar nici într'un caz Ion Dimitrescu, deoarece nu mai făcea parte din redacție încă din decembrie 1940.

Profit de acest prilej spre a-mi manifesta [illegible] a notelor căpitanului Urabie, note de o rară autenticitate de simțire românească. [illegible] apără memoria celor cari au căzut în lupta pentru apărarea dreptului la o viață liberă a nației lor. [illegible] stabilirea adevărului asupra eliberării din 23 aug. 1944 premeditată de complicii lui Bodnaraș.

Cu toată prietenia rămân al d-tale
Pamfil Seicaru

8 septembrie 1950, Palma - Mallorca

IN VARF DE SABII

* In Bire din 26 aug. [illegible] nouă modă a fost lansată în colonia românească din Parisul [illegible]. Acum se denunță pe alții în fața [illegible] public, care participă și el activ la redactarea acestor circulari. Inventatorul noii metode [illegible] un desăvârșit autor de jurnale de perete. De acum și exilații vor avea jurnalele lor de perete "... nu numai deținuții rămași acasă." Desăvârșitul autor de jurnale de perete este prietenul nostru Emil Ring. Se spune - [illegible] - circulara de care vorbește Ring - că bunul nostru prieten Emil va scoate în curând un jurnal intitulat "Lupta". [illegible] român verde... [illegible].

Apoi dlor [illegible], [illegible] și hârtie pentru a demasca pe autorul jurnalelor de perete? [illegible] acuma [illegible]. Tot e bine, mai bine mai târziu decât niciodată. Iar ce se [illegible] cu ceilalți autori de jurnale de perete cari se găsesc în redacția lui Bire, dnii Economu Martin, Stanislavski și prețuitul nostru prieten Theodoratis "enigmaticul"? Cât privește pe amicul Emil, noi îl așteptăm din nou să iasă pe ring.

* Tot în Bire (6 sept.) citim: "[illegible] René Theo a fost primit în audiență de d. prof. Fotiades, vice-președintele organizației Unesco, căruia i-a expus situația grea a intelectualilor români în exil. D. Fotiades a promis că va redacta un raport amănunțit și-l va înainta forurilor Unescoului. D. Fotiades se înrudește cu familiile Brancovanu și Sturdza și este delegatul grec la Unesco".

Intrebându-ne în ce calitate s'a prezentat dl René Theodoriades dlui Fotiades [illegible] care reprezintă dl Theodoriades [illegible] anticomuniști? De când [illegible] ca dl Theodoriades este de naționalitate greacă și ca în România strângea bani pentru [illegible]. Dl Fotiades știe lucrurile acestea? [illegible] întrece orice margine.

* [illegible] Chemării de a crea un cult literar a fost [illegible] bună și imitată și de alți confrați. Astfel Făclia publică în numărul său din 31 aug. două poezii din care una intitulată foarte poetic (de moment ce e vorba de poezie): [illegible]. Citim o strofă [illegible]: "[illegible]" Interesându-ne, am aflat că sub pseudonimul [illegible] se ascunde [illegible] dl Horatiu Comaniciu, care deasemenea în același număr mai semnează o pagină (1-a) [illegible]. Confratele Bire nu rămâne mai prejos și în numărul din 26 aug. publică și el o poezie. Citim și de aici o strofă: "Toamna cade pături/ [illegible]/ Cu prietenul de alături/ [illegible], dar s'a culcat/ [illegible] lasă-l doamne să doarmă în pace." Te [illegible] turburi somnul cu versuri proaste?

Cât privește pe autorul acestei perle, ce semnează Corneliu Neonta, l-am aflat mai [illegible] prietenul nostru, dl [illegible] Dragoș. Noi l-am sfătuit să nu mai violeze muzele, dar el recidivează.

* Iancula Zizu Pandurul a fost de mult [illegible] din circuitul socialist. Acum național-țărăniștii se mai încăpățânează să-l arate pretutindeni ca "demn reprezentant". [illegible] de un om de paie în Comitetul național, de un om care să nu le spună [illegible] la [illegible] fondului. Și unul ca Iancula Pandurul, era cel mai [illegible], nu atât [illegible] a declarat că nu știe dacă se mai întoarce în țară de care nu-l leagă nimic. In ultima vreme, [illegible] a avertizat pe național-țărăniști că [illegible] nu mai poate dura prea mult. Pandurul care a [illegible] partidul la [illegible], trebuie [illegible] să fie [illegible] de [illegible] personalități socialiste cel puțin.

Așa se explică de ce i-au fost puse la dispoziție de către Grațeanu [illegible] mii de dolari, încredințate în parte celor doi agenți electorali, cari nu din dragoste pentru partid ci din [illegible] pentru [illegible], [illegible] săptămânal cercurile [illegible], plătesc publicitate la gazete, locuiesc la cele mai mari hoteluri, întrețin corespondență, etc.

[illegible] acestor voiajuri sunt însă [illegible], [illegible] public [illegible] s'a întors așa cum a plecat, bine înțeles cu banii cheltuiți. De acest lucru vor trebui să dea [illegible] Pandurul și agenții săi electorali, cari [illegible] nu se vor mai întoarce în țară, și național-țărăniștii, [illegible] și Grațeanu cari le-au pus fondurile la dispoziție, fonduri ce nu le aparțin.

CHEMAREA
Dépôt Légal [illegible]
Imprimeur: [illegible] 63, rue de Provence
Paris [illegible]
Gérant responsable: [illegible], rue Laborde, Paris 8

P R A B U S I R E A

de Căpitanul Nicolae VRABIE

Insfârsit,tremul se pune in miscare.Unde mergem?Când vom ajunge?Sunt convins că nimeni nu se gândeste.Fiecare stă adâncit,gândindu-se in altă parte.O caracteristică generala s'ar putea cred,totusi degaja;toti sunt tristi.Si aceasta in totala opozitie cu veselia celor ramasi pe peron.In tren este cu toate acestea unul care face exceptie:e seful trenului,un sublocotenent bătrân,fără indoială rezervist.Povesteste cuivede pe culoar că 2.000.000 de englezi si americani au inceput debarcarea la Constanta.Strâng din umeri.Un zvon mai extravagant decât altul care circulă cu persistentă.Nimeni nu se intreabă daca aceasta este posibil sau nu.Nimeni nu se intreabă cât timp si câte vapoare trebuiesc pentru a deplasa o divizie numai de pe un front pe altul.Civilii ca si militarii ce conduc trenuri,adică acei care nu altceva comun cu militria decât uniforma,sunt inclinati să creada orice,să se mintă si să mintă pe altii.Ofiterii din compartimentul meu aud si ei peroratiile celui de pe coridor si strâng din umeri.Si tac cotind că e mai prudent să taci decât să incerci a-i dovedi celui de pe coridor că ceeace spune e o aberatie.A incerca aceasta,ar insemna să-ti atragi imediat epitetul de fascist sau nazist.

Dar n'au trecut 15 minute si tremul se opreste.Suntem aproape de Băneasa.Toate capetele se ingrămădesc sepriate la fereastră;in apropiere se aud focuri de infanterie.Mă dau jos să mă interesez ce se petrece.Sublocotenentul comandant al trenului aleargă pe bălast,infricosat.In sfârsit aflu despre ce este vorba.La Băneasa se găseste o unitate germană care refuză să se predea.Soldatii din tren isi scot merindele si incep să mestece tacuti.In apropiere,focurile se intetesc.Intreb pe comandantul tremului ce avem de făcut si acesta ridică mâinile la cer. Constat că in tot tremul sunt cel mai mare in grad si atunci îi ordon comandantului de tren să meargă in gară si să telefoneze la Bucuresti.Acesta se executa,dar după alte 15 minute revine frângându-si mâinile.

-N'am putut face nimic domnule căpitan.E o zăpăceală generală.Toti se eschivează să răspundă si mai ales să dea ordine.

Vreau să merg eu insumi la telefon,dar in acest moment se dă alarma.Socotind că acest semnal este ceeace se numea prealarma,ne indreptăm cu totii agale către un loc viran,dar peste minute,150-200 avioane sunt deasupra noastră.Căutăm să ne adăpostim dar e prea târziu,avioanele ne-au prins in grămadă.Daca ar slobozi numai câteva bombe,ar fi un adevărat carnagiu.Imi găsesc o groapă in care ma strâng ca un melc.Nu mai există nici o indoiala,avioanele sunt germane.Sboară asa de jos,că se văd nu numai crucile negre de pe aripi,dar si aviatorii.Dar avioanele trec fără să ne dea atentie.Peste câteva clipe insă,incep să se audă exploziile.Coloane de fum si limbi de flacări incep să se ridice din diferite puncte ale orasului.Germanii bombardează in mod salbătec capitala noastră.

Peste un sfert de oră,avioanele trec din nou pe deasupra,de data aceasta in sens invers.Cât timp a durat bombardamentul,cerul a fost alb de sparturile obuzelor de antiaeriană,dar nu am văzut nici un avion căzând.Se dă incetarea alarmei si ne intoarcem la tren.Mereu nici o hotărâre.Stăm.Unii s'au culcat dar nu are timpul nimeni să atipească,se dat din nou alarma.Aceasta alarma aveasă tină mai bine de treizeci de ore.Nu mai vin 150 de avioane ci un mic grup de aproximativ 15.Si cerul Bucurestiului avea să fie brăzdat in tot acest timp de 30 de ore de grupuri de 7-15 avioane.Unele plecau,altele veneau.Numai in după amiaza zilei de 24 august aveă să apară un grup mai mare,de aproximativ 60-80 de avioane.Antiaeriana trage mereu fără efect. Avioanele sboară asa de jos,că se văd bombele care cad,cu ochii liberi.

S'a făcut cald,Curg sudorile pe noi si nu se mai găseste apa.Aceasta a fost tăiata.Se răspândeste svonul că nemtii au otrăvit sursa de apă a Bucurestiului.Deasemeni se spune ca gara de Est in care am fost dimineată, a fost făcută praf.Ceeace aveapă produca insă panică printre noi, a fost intetirea focurilor la Băneasa si mai ales,apropierea din ce in ce a acestor focuri de noi.Se spune că nemtii ar fi presati de ai nostri si siliti să-si părăsească pozitiile pe care le ocupau.Ne intrebăm cu totii ce avem de făcut.Suntem peste 1000 de oameni,dar nu avem nici arme si nici munitii.Incercăm să fugim la dreapta,la stânga,inapoi,dar peste tot suntem sfătuiti de populatie să facem calea intoarsă;peste tot sunt nemti.Ici o unitate de antiaeriană,dincolo un depozit,mai incolo o cazarmă.Revenim la tren,ingroziti la gândul că nemtii ar putea da peste noi,si furiosi,ne-ar gatui ca pe niste oi.

Dar apoi impuscăturile devin mai rare si mai indepărtate.Comandantul trenului vine insfârsit cu o veste:plecăm inapoi la gara de Est.Ajunsi acolo ne asteptam să vedem numai dărâmături,dar gara este intreaga.Pe o linie de garaj se văd două vagoane răsturnate,dar aceasta nu se datoreste bombelor germane ci unei manevre gresite in momentul darei alarmei.

Ma duc la Biuroul militar al gării si intreb daca nu este vreo dispozitie in privinta noastră.Nu există nici una.Insist să se intrebe la garnizoană,la Comandamentul Capitalei sau mai stiu eu unde,dar cel intrebat strânge din umeri..

-Inutil domnule căpitan,nu mai avem legatură telefonică.Palatul telefoanelor a fost atins si telefonul nu mai functioneaza.

Aflu că nu departe de acolo,la vreo 500 de metri,se găseste un depozit german.

Si ce fac nemtii?intreb eu pe cel ce povesteste.

-S'au baricadat,au pus mitralierele in bătaie si stau.

-Nu ataca?

-De loc.

Nu stiu ce să fac.Ne strângem vreo sase ofiteri si căutăm să desprindem o hotărâre.In gară ni se spune că nu putem intra in oras,patrule de nemti aresteaza pe orice militar roman.Si apoi nu e nici o miscare pe stradă.Toată lumea stă in adăposturi de dimineata,de când alarma aeriană nu s'a mai ridicat.La periferie viata si-a reluat cursul.Fiecare isi vede de treabă si nici nu mai dă atentie avioanelor ce bombardează,ca si sparturilor proiectilelor de antiaeriană.Centrul orasului e insă greu incercat.

-Nemtii bombardează numai centrul,spune cineva.Vor să omoare pe rege.Palatul regal nu mai există,Calea Victoriei este o ruină.

Ne plimbăm pe peronul gării,incapabili să luăm o hotărâre.Intr'un biurou al gării,aparatul de radio este deschis.Emite Donau.Discursuri,amenintări si anuntarea formării unui guvern national care să continuie lupta contra bolsevismului.Emisiunea aceasta se aseamănă straniu cu aceia din urma defectiunii italiene.Lumea se strânge la usa biuroului si ascultă,dar si aici nimeni nu indrăzneste să spuna nici un cuvând de aprobare sau dezaprobare.Nemtii au fost surprinsi.E curios că se stia si lansate formula noului guvern si maresalul Antonescu nu stia nimic.De Killinger nu mai vorbim.De altfel se vorbeste ca acesta din urmă,ingrozit de cele intâmplate,s'a sinucis cu secretara lui in localul ambasadei.

Se apropie seara.Bombardamentul si raspunsul antiaerienei nu inceteaza nici o clipă.Ne hotărâm atunci să mergem intr'un sat apropiat pentru a ramane peste noapte.Ceeace si facem.Satul e plin de soldati si ofiteri,căci nu fuseseram singurii care să ne gandim la această solutie.Caut să intru in vorbă cu taranii,dar acestia sunt si mai tematori.S'au strâns in ei ca o broasca testoasă sub carapace.In afară de fraze vagi,fataliste,nu pot scoate nimic de la ei."A venit vremea de apoi" sau"a venit vremea lui Antihrist" sunt singurele raspunsuri pe care le obtin de la ei.Se pare totusi că lovitura de Stat nu-i inveseleste de loc.Constat aceasta din convorbirile in soaptă dintre membrii familiilor si mai ales ca incep să sape gropi in grădini sau pivnite,pentru a-si ascunde avutul.Muntenii nu au văzut pe Rusi in razboiul trecut,dar au auzit si ei ce fac Bolsevicii pe unde ajung.Taranul roman se arata mai intelept decat politicienii cari au dat lovitura si decat burghezii care-i aproba.

S'a innoptat si de pe prispa taranului la care am tras,privim bombardamentul neintrerupt precum si cerul rosu de flacările incendiilor. Dimineata asistăm la un formidabil atac aerian nemtesc asupra trupelor romane care tin incercuite pe nemti la Băneasa.E un atac de Stukasuri.Nemtii fiind supărati de o aviatie adversă si parând a nu se sinchisi de antiaeriană,avioanele germane au făcut un cerc vertical si se invârtesc parcă ar fi la un meeting .

Coborâm din nou la gara de Est pentru a ne informa.Nici un tren nu poate părăsi Bucurestiul, toate liniile sunt blocate.

-Ce ne facem atunci?intreb eu,si raspunsul avea să fie vesnica strângere din umeri.

Ies pe peron si văd un tren sub presiune.Mi se spune că e un tren care merge spre Oltenita, singura linie care totusi este libera.Intru din nou in Biuroul militar si cer comandantului să mi pună o viză in care să specifice ca la data de,ora cutare,nu se putea părăsi Bucurestiul in afară de directia Oltenita,si că nici in capitală nu se putea intra.Comandantul se codeste,dar in fata atitudinii mele hotărâte,in fata amenintării că-l scot de acolo si că-i iau locul,locotenentul imi satisface cererea.Abia reusesc să prind tremul care se pusese in miscare.Pe la patru după amiaza ajung din nou in gara Rosie.De data aceasta nu se bucură numai sotia mea,ci si cumnatii si ceilalti dispersati,deoarece le aduc vesti de la Bucuresti. Seara la masă,sunt toti prezenti,ba incă si un maior medic ce venea cu masina de la Giurgiu,dar care era si el curios să afle ce se petrece la Bucuresti.Toti imi cer relatii asupra cartierelor bombardate si cand le spun că numai centrul orasului,toti rasuflă usurati:locuintele lor scăpaseră.Bucuria lor nu e mai putin exuberantă ca aceia pe care o vazusem pe peronul garii de Est in ajun.Toti se bucură de incheierea armistitiului.

-Dumneata ce zici domnule căpitan?ma intreabă bătranul judecător.

Ii răspund ca nu am nici o incredere in Rusi,că i-am cunoscut cu ocazia primului război mondial,că atunci,copil fiind,scenele de jaf mi se intiparisera adânc in minte,că mi-e teamă de cele ce vor veni.

-Ai rămas nazist,domnule căpitan,e răspunsul bătranului pensionar.

-Să dansam,propune fata acestuia.

Toti sunt de acord,dar intre timp se asculta jurnalul.La Bucuresti situatia incepe sa se ameliioreze.Bombardamentul nu a incetat definitiv,dar avioanele nu mai tin cerul in permanenta. Viata incepe sa-si reia cursul dupa 30 de ore de groaza.La radio se anunta ceva nou:crearea unei grupari numita "Apararea Patriotica".Aceasta grupare invita pe toti Romanii sa se prezinte la circumscriptiile de politie pentru a li se da arme.Scopul acestei inarmari este curatirea orasului de ultimele resturi naziste.Aceasta mi se pare curios.Armata romaneasca din interior era putina,dar in orice caz,numeric a fost superioara elementelor germane de moment ce a rezit sa le neutralizeze.Ce scop are deci inarmarea civililor?

Cand se trece la stirile de pe front,situatia e mai putin linistitoare:"Pe front situatia e confuza" spune comunicatul."Unitati romanesti care nu au luat cunostinta de incheierea armistitiului,continua sa opuna rezistenta,ceeace obliga pe aliatii rusi sa procedeze la dezarmarea lor".Comunicatul rus e deadreptul catastrofal."Divizia x a eliberat orasul Barlad.Divizia se va numi de aici inainte Divizia Barlad".Ciulesc urechile.Din nefericire,banuelile mele se confirma.Nu e vorba de armistitiu,ci vai,de o adevarata si rusinoasa capitulare.Dar nepasatori pana la inconstienta,convivii nu par a da atentie acestei parti a comunicatului.Doar maiorul medic,clatina din cap.

-Nu prea e bine,spune el.

-De ce? intreaba,fata judecatorului pensionar.

-Rusii nu respecta armistitiul.

-Ba eu cred din contra ca acest armistitiu nu exista,intervin eu.Judecatorul sare in sus.

-Asta nu ti-o pot ierta domnule capitan.Ceeace spui dumneata este o blasfemie.Cum iti poti permite sa spui ca nu exista armistitiu?A spus-o regele la radio, si un rege nu minte.

-Domnule judecator,ii raspund eu infuriat,comunicatul rus,faptele daca vreti,arata ca nu exista armistitiu.

Si-i explic ca daca ar fi existat un armistitiu,trupele ruse trebuiau sa se opreasca pe linia atinsa pana cand el se perfecteaza,pana cand toate trupele romane de pe linia frontului au luat cunostinta de incheierea lui.Si chiar incheiat fiind,toate trupele romane,nu numai o parte,trebuiesc sa se opuna inaintarii ruse,sunt obligate sa faca aceasta.Ce rost are apoi partea aceasta a comunicatului rus care vorbeste de eliberarea orasului Barlad si darea numelui acestui oras diviziei care l-a eliberat?

-De cine l-a eliberat? intreb eu.Cine erau ocupantii? Un inamic,nu-i asa?Si care e acest inamic? Noi. Atunci unde e armistitiul?Rusii intra in Moldova ca ocupanti.Care este comportarea lor fata de populatie?Banuiesc.Toti suntem din Moldova,din Barlad chiar,orasul eliberat de aliatii rusi.Fiecare dintre dvoastra aveti o parte din familie acolo.Aveti rude ,aveti prieteni. Eu imi am mama si sora.Inteleg sa stau cu mainile incrucisate caci nu pot face nimic altceva, de moment ce regele-cum spune dl judecator -a incheiat un armistitiu,si-mi ordona deci sa nu-i o atitudine ostila contra bolsevicilor ci din contra.Dar sa ma bucur? Regret ca nu pot fi capabil de o asemenea inconstienta.

M'am inrosit,mi-au venit lacrimi in ochi.Sotia mea a inceput sa planga.Ei ea isi are mama si doua surori in Moldova.Ceilalti insa par a nu intelege nimic.

-Caldura pe care o pune dl capitan in expunere,imi arata ca daca dsa nu e nazist,e in orice caz antonescian.Aceasta nu impiedica insa ca sa aiba dreptate.Nu am facut razboiul in Rusia si stiu ce insemneaza desantuirea bestiei rosii.In ceeace ce priveste interventia dlui judecator il rog sa ma iarte.Nu vreau sa pun afirmatiile regale in discutie,dar ceeace am auzit in seara aceasta la radio,imi arata ca nu a existat un armistitiu.

Interventia medicului are darul de a turna tuturor o caldare de apa rece in cap.Un fior rece le trece la toti prin sira spinarii.Totusi incearca sa-si dea curaj.

-Fi,lasa,n'or fi Rusii atat de rai,incearca sa spuna cumnatamea.

-Din nefericire sunt mai rai decat crezi dta Doamna,ii raspunde medicul.Mi-e teama ca vom regreta toti pe germani.In primul rand,foarte repede,tara va fi secatuita.Rusii se aprovizioneaza pe loc.Si aprovizionare rusease,insemneaza curatire.Ca lacustele.

-Ce sa faca si ei saracii!Ei nu trebuie sa manance?se baga din nou in discutie fata judelui.

Femeia aceasta cu pretentie de pricepere in politica imi calca pe nervi.Nu ma pot stapani si deaccia intervin.

-Dar bine doamna,pana acuma ati tipat contra nemtilor,pretinzand ca ne iau totul.Si slava Domnului.Putine tari care se gasesc in razboi traiesc cum traim noi.Toate alimentele se gasesc in vanzare libera.Si cu toate acestea s'a tipat contra nemtilor ca ne despoaie.Va amintiti pozele pe care dvoastra anglofilii le-ati raspandit si care aratau un neamt slab ca un tar la sosirea lui in Romania si gras sa se sparga dupa cateva luni.Si apoi radio Londra si Moscova ce ne spuneau mereu acelas lucru;nemtii ne iau totul si pe noi ne lasa muritori de foame . Sunt foarte curios ce va spune B.B.C-ul dupa ce Rusii ne vor lua intr'adevar totul.

Despartirea e rece in acea seara.Nu pot sa dorm pana tarziu.Sunt totusi incapabil sa-mi adun gandurile.Dealtfel,la ce sa gandesc mai intai? La mama si sora din Moldova,la camarazii

de pe front care sunt dezarmati si luati prizonieri pe motiv ca ar exista unitati care sa se opuna?La Tara care a fost aruncata in ghiarele dusmanului ei secular?La situatia mea personala? Ce sa fac? Cand vor ajunge Rusii aici ma vor lua prizonier sau poate ma vor impusca pe motiv ca sunt dezertor ,deci nazist.

A doua si a treia zi nu-mi gasesc locul.Insfarsit hotarasc cu cumnatul meu sa mergem la comandantul garnizoanei Oltenita.Imi fac socoteala ca singura solutie este aceasta sa ma prezint comandantului garnizoanei celei mai apropiate si sa ma pun la dispozitia lui.Hartiile imi sunt in regula.Plecam cu trasura.Cand ajungem la marginea orasului,observam o miscare neobisnuita, politisti si soldati alearga in toate partile.Un functionar de la primarie ii spune lui cumnatumeu ca s'a primit ordin de la Bucuresti ca toti soldatii germani sa fie facuti prizonieri.

Comandantul garnizoanei e un maior de graniceri.La dispozitie are vreo 30-40 de soldati cu cateva pusti mitraliere.Norocul lui e ca germanii sunt si mai putini,si in plus,acesti germani sunt niste adevarati unchesi,soldati de zona interioara.Cumnatul meu e vechiu prieten cu maiorul.Abia ii explic scopul venirii mele la dansul ca maiorul se apuca de par.

-Si ce vrei sa fac eu domnule?

-Domnule maior,singura,unica solutie este sa ma primiti in unitatea pe care o comandati.

-Nu se poate domnule.Vrei sa-mi aprind paie in cap?

-Dar atunci ce sa fac?

-Du-te la unitatea dumitale.

-Dar unitatea mea a fost luata prizoniera de Rusi.

Intr'adevar,comunicatul din seara precedenta anunta luarea ca prizoniere a diviziei a 6-a si a 4-a din care faceam parte.Si era 27 august,patru zile dupa incheierea zisului armistitiu.

-Ma trimiteti sa fiu luat prizonier de Rusi,domnule maior?

-Nu stiu.Fa ce te taie capul.

Socotind situatia mea transata,maiorul se aseaza pe scaun si se calmeaza.

-Extraordinar domnule,extraordinar.Am primit ordin sa iau prizonieri pe soldatii germani din garnizoana.

Spatele maiorului e curbat.Nu e asa de rau la suflet cum mi se paruse la prima vedere cand strigase la mine ca un posedat,dar e surprins de evenimente.N'a facut nici el vreo zi de front, este unul din protejatii generalului Negulescu,comandantul corpului de graniceri.

-Si am fost prieten cu acesti germani.Am colaborat cu ofiterii lor.Acum o saptamana am luat masa impreuna.Si acuma,sa-i iau prizonieri: si cu ce scop? Pentru ca la sosirea bolsevicilor sa fiu si eu luat prizonier alaturi de ei.

In biurou mai este un locotenent batran.Usa se deschide si in biurou patrund doi ofiteri germani insotiti,un sublocotenent doctor,foarte tanar,si un locotenent in varsta.Maiorul se ridica incurcat in picioare.Doctorul neamt se opreste la trei pasi si saluta impecabil.

-Heil Hitler !

Apoi ramane intr'o pozitie rigida de "drepti".Maiorul ii intinde mana,dar neamtul nu si-o misca pe a lui de la cusatura pantalonului.

-Eu nu dau mana cu tradatorii !

Spatele maiorului se curbeaza si mai mult,obrazul i se albeste ca sub efectul unei cravasari.Buza de jos a inceput sa-i tremure.Cu ajuterul interpretului incearca sa-i explice,sa se escuze,nu-si gaseste cuvintele,si termina incurcat in nemteste:"Befehl ist Befehl".

-Inteleg,sunt prizonier de razboi si nu avem ce discuta impreuna.

-Atunci va rog sa predati pistolul.

Am trecut cu totii prin clipe groaznice.Doctorul a scos pistolul din toc cu gesturi mecanice,l-a privit o clipa,apoi l-a aruncat pe biurou.In clipa aceia toti care ne aflam acolo am avut intuitia ca neamtul ne va impusca,pastrandu-si ultimul glont pentru el.Apoi doctorul saluta din nou si paraseste biurou.Din usa nu uita sa-si bata joc din nou de maior.

-Fiti atent dle maior,pistolul e incarcat.

Maiorul pare un om sfarsit.S'a prabusit in scaun si nu se aude decat o jalnica lamentare: Vai! Vai! Vai!

Cu o grupa de soldati care a fost adusa peste cateva clipe,lucrurile s'au petrecut mai simplu.Un Gefreiter i-a introdus pe cei 9-10 soldati,i-a pus in linie,a controlat alinierea si tinuta,a salutat si a comandat apoi facerea piramidelor si scoaterea centurii,i-a aliniat din nou,a dat onorul si a iesit in tacere.In acest timp suna telefonul.In port se afla un vas de razboi german.Din franturile de fraze,inteleg despre ce este vorba.Comandantul plotonului de graniceri a primit ordin sa captureze vasul.Plotonierul si-a pus oamenii in batalie si apoi a trimis parlamentari ca sa ceara predarea.Cand nemtii au inteles despre ce-i vorba,au maturat chiaul cu mitraliere si au tras cateva lovituri de tun pe oras.Acestea din urma au darul sa insemne o panica de nedescris.Iesiti in strada,vedem cum toata lumea fuge ingrozita in toate partile.Ajunsi in Moara Rosie,avem sa fim toata noaptea treziti de oltenitani care ceresu gazduire.Toata noaptea,drumurile care duceau din Oltenita catre satele din jur,au fost pline de

fugari.Fără indoială că numai un ofiter care făcuse războiul la comanda garnizoanei Oltenița, putea să conceapă capturarea unui vas de război cu 3-4 pusti mitraliere.

Insfârsit o zi de sărbătoare! Cald.Comunicatul din ajun anunta eliberarea altor orase și botezarea diviziilor eliberatoare cu numele lor.Lumea incepe să se trezească.Țăranii sunt neliniștiți.Au ajuns până aici stirile despre comportarea noilor aliați.Tot satul e adunat lângă gară.Vin in jurul meu căutând un cuvânt de incurajare. [illegible]

-Ce ne facem domnule căpitan? Vai! Vai! Vai!

Ce pot să le spun acestor oameni?Cum i-asi putea incuraja?Să-i mint?Si-au luat această insarcinare altii.Ziarele sunt pline cu asemenea minciuni.Curentul nu se mai numește Curentul ci Curentul Nou.Cel ce semnează editorialele se numește Bocșa-Mălin.Cine e acest Mălin? Cine sunt toti ceilalți cari laudă dealungul coloanelor pe eliberatori,"aliații nostri firești" ? Nume iesite din neant,ciuperci crescute pe băligarul ocupației rusești cum spune dl Pamfil Șeicaru. Partidele incep să se organizeze:e rost de cașcaval.

Un avion românesc trece jos de tot,aviatorii fac semne amicale cu mâna și lasă un mesaj lestat.Acesta cade in in curtea unui țăran care-l aduce.E adresat cumnatului meu."Domnule inginer, ieri,familia dvs din Moldova se găsea la Buzău.Au fugit cu tractorul.Sunt in drum spre dvs".Aviatorul a socotit prudent să nu semneze.Nevastămea a inceput să plângă,mie mi se umezesc ochii.E vorba de soacramea,un cumnat si trei cumnate.Dar mama? Dar sora? Țăranii intind gâturile curioși.Le explic despre ce-i vorba.Femeile incep să plângă,țăranii isi lasă capetele pe piept: Vai! Vai! Vai!

Seara vine la mine un sublocotenent de rezervă.E un fost coleg de școală al cumnatului.Inginer concentrat,a lucrat toată vara la consolidarea liniei fortificate Focșani-Nămoloasa-Brăila. (F.N.B.).Se găsea in congediu.Nevastasa se gasea si ea la Moara Rosie,dar n'o cunoscusem deoarece nu frequenta cercul cumnatămii.Ne sfătuim ceasuri intregi.Inginerul are mașină.Hotărâm să ne indreptăm pe malul Dunării spre Călărasi,să ocolim drumurile principale și să căutăm a ajunge intr'o garnizoană mai mare,Călărasi sau eventual Brăila,cu speranța că unul din comandanții acestei garnizoane va avea alte conceptii decât cele ale comandantului garnizoanei Oltenița.

Ultimul radio-jurnal ne face să schimbam hotărârea.Bucurestiul e curățit total de germani, trenurile merg către Pitești dar nu merg incă către Ploești care se mai găsește in mâinile nemtilor.Vom merge deci la Bucuresti pentru a ne prezenta garnizoanei.Inginerul pleca si rămân cu sotia si cumnatii.Tăcem.

-Ia sa ascultăm Donau,propun eu.

-In casă la mine nu se ascultă decat posturile oficiale,se ratoiește cumnatul meu.

-Bine mai imbecilule,ii spun eu cu sângele urcat la cap,până mai ieri ascultai Londra și după câte stiu,la acea dată nu era post oficial.Si atunci era dictatură.Aceasta e noua democratie care a inlocuit dictatura antonesciana?

Pumnii mi se strâng.Cele doua femei se interpun intre noi si cumnatul părăsește camera. Radio Donau emite o slujbă religioasă.Se aud clopotele.Dang! Dang! Dang! Din ce in ce mai incet,din ce in ce mai incet. "Romani,spune speakerul,ascultati-le.Sunt clopotele noastre,clopotele bisericilor noastre.In curând n'o să le mai puteti auzi".

Imi prind capul in palme si lacrimile incep să curgă.Sotia mea se lipește de mine si plange si ea.

-Nebuni! o aud pe cumnatămea,care părăsește si ea camera.

Marta se așează pe bratele mele si-mi cuprinde gatul cu bratele.

-Pângi nenea Nucu? De ce pângi nenea Nucu? Nenea Nucu peacă să se bată cu bolsovicii?

Mă ridic in picioare.Clopotele nu se mai aud.Am luat o hotărâre teribilă.Nu am fost niciodată un excesiv religios,dar intotdeauna am crezut in Dumnezeu,in credinta strămosilor.Pe front citisem Quo Vadis.Nu era pentru prima si nici pentru a doua oara când citeam opera lui Sinkiewicz.Dar niciodată nu fusesem atât de miscat ca in bordeiul de la Helesteni.Mă simteam înaltat, iluminat,aveam convingerea ca si eu sunt un luptător pentru cauza crestinătătii.

Am intrat in camera mea.Nevastămea a venit imediat si incearcă să mă convingă să nu fac vreo prostie.Imi repetă că totul e pierdut,că nu mai e nimic de făcut,că nu ne rămâne decât să ne plecăm capul in jug.

-Te cunosc prea bine ca să nu fi inteles teribila hotărâre pe care ai luat-o.

Ii răspund brutal.Biata de ea se prăbușește in fotoliu,frângându-si mâinile.Eu mă plimb nervos prin cameră.

-Si pe mine cui mă lasi? mai intreabă ea printre suspine.

-In grija lui Dumnezeu,draga mea.

Urmează o lungă discutie care se invenineaza din ce in ce,si apoi nevastămea se culcă.Eu rămân imbracat,fumând tigară după tigara până in zori.Nici nevastămea nu doarme,dar până la plecare nu mai schimbăm nici un cuvânt.

(Urmare in pag.12)